

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 34 m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, prekliti, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—		20—

„Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.“
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poštnina plačana v gotovini.

Dr. Ivan Tavčar:

Kdo ščiti milijonarje?

Očitek, da jemlje kdo milijonarje v svojo zaščito, je v današnjih časih hudo orožje, ki zarezuje globoko v meso tistemu, kateremu je namenjen. Trezni in resni možje bi s takim orožjem ne smeli prihajati na trg, ker morajo vendar imeti zavest, da so pri tem do pike podobni tisti razdraženi množici, ki se je zbrala pred »Narodnim domom« v Trstu ter prisilila nedolžne, da so skakali iz tretjega nadstropja na ulico, razbivši si glavo na tlaku pred »Balkanom«. Tak očitek se prav lahko na jezik vzame ter je najboljši sredstvo, razdražiti nerazodno maso, ki nato pobija, plepi in mori, dočim se oni, ki so omenjeni očitek rabili zgolj le za politično agitacijsko sredstvo, skrijejo v varno zatišje.

Meni se sedaj, ko sem morda le dokazal, da je rešitev stanovanjskega vprašanja na način, kakor ga zastopa gosp. dr. Gosar, nemogoča, očita v klerikalnih listih, da sem zaščitnik milijonarjev. Ta očitek je krivičen. Nekaj umazane vode se je zilo name, a ker imam za svojo osebo zavest, da se ta voda dá oprati, ne govorim več o tem. Imam pa najlepšo priliko, podati se tukaj na kolovoz »Slovenca« in »Več. lista«, in prav lahko bi tema listoma odgovoril z vprašanjem: Kdo v resnici ščiti milijonarje? Ker pa imam tako naravo, da vedoma nikomur ne podkam hudoobnih nakan, nočem izreči najmanjšega očitka niti proti vladni v Ljubljani, niti proti kakemu njenemu poverjenstvu, češ v zaščito se jemlje tuje milijonarje! V moji hiši se umazana voda zlija tja, kamor spada, ne zlija se pa čez okno na ulico, kjer lahko onesnaži vsakega, ki slučajno mimo prihaja!

Niti na misel mi torej ne pride, da bi radi podražanja premoga komu v obraz metali kruto trditve, da se je s tem podražanjem hotelo v zaščito vzeti milijonarsko Trboveljsko družbo. Ali zadeva je taka, da tudi ljubljanski župan ne more molče mimo nie korakati, ko vendar dunajska družba spravlja v svoj koš milijone in milijone, katere bodo poveli morali plačati najrevnejši sloji jugoslovenskega prebivalstva! Starv je pa vredna, da o nji javno razpravljamo, in sicer s tisto resnostjo in tisto dostojnostjo, ki morata

voditi diskusijo pri tako velevažni javni zadevi.

Premog je gotovo potrebščina, ki spada med najvažnejše življenjske potrebščine. Če mi podražiš premog, podražiš mi samo njegove cene, s tem podražiš cene vsem drugim živili, s tem podražiš in pomanjšaš produkcijo v naših tvornicah in s tem podražiš predvsem tudi tarife na naših železnih, o katerih se že danes uradno poroča, da se bodo s 1. avgustom povišale za 100 odst. Ako je dopustila deželna vlada, da se premog na tak neusmiljen način podraži, potem je dopustila, da se podraži vse, potem je onemogočila znižanje živiliških cen, katero tako težko pričakujemo. Storili smo s tem korak nazaj in naš položaj je, ako ostane pri tem podražanju, dosti slabši nego je bil ob času vojske in ob času najhujših živiliških stisk pri prevratu.

Javnost opravičeno pričakuje, da se vse pojasni, da se nam pove odkritosrčno in brez zahrbtnosti, kake vzroki so vodili našo vladno ali njeno poverjenstvo, da je priskočila Trboveljski družbi na pomoč nekako tako, kakor skoči plemeniti človek v vodo, da reši utopljenca. V tem pogledu danes nečemo zapisati nikakega očitja: tudi naravnost in odkritosrčno priznamo, da nimamo nobenega dokaza, da se je hotelo ščititi kake milijonarje. Prejkonse se gre za enostranski, v kakem posameznem poverjenstvu skuhani močnik. Pri tem je kuhar postopal še tako nerodno, da je razbeljeni ta močnik serviral javnosti, zahtevajoč od nje, da naj ga pojé brez odloga, tako da se ta javnost nahaja v položaju človeka, ki naj pojé veliko skledo razbeljenega svinca!

Stvar zahteva na vse strani pojasnila. Veliko je temnega v ti aferi in postopalo se je v resnici tako, da mora množica, ki sodi po pravi vtisih, sklepati, da se je hotelo v varstvo vzeti milijonarje.

Zadeva se je premalo premislila in spredla se je v nekaki tajnosti. In to je bila največja napaka. V takih slučajih je tajnost več kot pregreha. Nikdo v teh časih in v ti dobi ni pričakoval nečloveškega povišanja premogovih cen. Kar naenkrat je cela zadeva stopila pred javnost v vsi svoji krutosti: ni se o nji po-

svetovalo niti v trgovski zbornici, niti v drugih strokovnjaških krogih, in danes niti ne vemo, je-li ta stvar sad celokupne deželne vlade ali katerega posameznega poverjenstva, kateremu niso pustile spati lovorike poverjenstva za socialno skrb. Tudi ne vemo, kaj pravi k temu naša famozna centralna vlada v Beogradu. Pač pa imamo vtis, da bi deželna vlada v Ljubljani na svojo lastno roko ne smela dopuščati kaj takega, kar zadeva interese celokupne Jugoslavije. V tem pogledu pričakujemo točnejših pojasnil, kakor smo jih dobili dosedaj od zaščitnikov »malega človeka«, ki sede v redakciji »Slovenca« in »Večernega lista«, ki pa o celi stvari nekako sumljivo molče.

Na drugo stran se je v liste spravilo neko uradno pojasnilo, katero s svojo klavnostjo vzbuja naše najvišje usmiljenje. Pravi se, da je potrebovala Trboveljska družba 100 milijonov kron za odkritje svojih premogokopov pri Rajhenburgu in v Hudi jami. To je mogoče. Če se ne motimo, se je že pred meseci na slovesen način otvorilo kopanje premoga v premogovniku pri Rajhenburgu. Če hoče kaka družba zasluziti milijone, je naravno, da v svoje podjetje investira glavico, katere se pri pametnem gospodarstvu obrestuje in amortizira ne v enem letu, pač pa v 20 ali 30 letih. Če razglašeni oficijelni komuniké prav umemo, je Trboveljska družba pri ti priliki drugače postopala. Strokovnjaki so nam sedaj preračunili, da bo Trboveljska družba vsled tega brezastega povišanja premogovih cen, in sicer iz povišanja samega vleka takoj v prvem letu čisti 120 milijonov kron. Ta družba bo torej v enem samem letu z dobičkom, ki ji zraste iz povišanja, pokrila vseh 100 milijonov, katere je baje investirala v Rajhenburgu in v Hudi jami, ostala ji pa bo še težka vreča težkih milijonov! Tako se glasi naše strokovnjaško preračunjenje. Če se izkaže, da je pretirano, bomo sami najbolj veseli, vendar pa nam pri tem Trboveljska družba ne bo smela predložiti tistih knjig, ki so danes še na Dunaju in v katerih se deželna vlada — če smo oficijelni komuniké prav umeli — še ne spozna!

Dalje smo dali preračuniti, koliko bo vsled tega povišanja na leto več plačevala za premog naša uboga Ljubljana. Zopet so strokovnjaki, na katere se zanesemo, izraču-

nali, da bo Trboveljska družba vsled tega povišanja v pomerju mestne občine ljubljanske takoj prvo leto potegnila 10 milijonov kron, t. j. tisto svoto, katero potrebuje za zgradbo svoje palače v našem mestu. Z nekako grenkobo se torej govori in občuti, da bo morala Ljubljana sama graditi palačo Trboveljski družbi, kamor se bo preselila s svojimi dunajskimi knjigami.

Te reči so hude, in če se zanje ni brigala centralna vlada v Beogradu, potem je dokazano, da živimo v resnici še vedno v revolucionarni državi, kjer lahko vsakdo počne, kar se mu zljubi. Vzlic temu deželni vladi ne bo preostalo drugega, nego da zadevo predloži posebnim komisijam, v katero bodo poklicani pravi strokovnjaki in predvsem tudi objektivni zastopniki našega mesta. S takimi javnimi komunikacijami, kakor smo jih dosedaj morali zauživati, nam ni pomagano. Če se pravi v tem komunikéju, da je bilo želeti, da se nacionalizira Trboveljska družba, smo tukaj z vlado enih misli, samo vprašanje ostane še nerešeno, je - li s tem ta nacionalizacija izvršena, če vstopita dva ljubljanska gospoda v upravni odbor Trboveljske družbe. In silno dvomljivo je dalje vprašanje, je - li taka nacionalizacija, pri kateri imajo dunajski gospodje še vedno velikansko večino v upravi, vredna 100 milijonov, katere bo moralo naše ljudstvo do zadnjega vinarja poplačati.

Pravi se dalje: treba je zvišati produkcijo premoga. Čisto res je, ali zvišala se bo ta produkcija le takrat, če bo hotelo delavstvo delati pridno in vztrajno, kakor je delalo pred vojno. Vzemimo, da se to zgodi, potem se ne motimo, da je premoga v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku dovolj, da bi s pridnim delom produkcija dosegla tisto višino, kakor pred vojno. S tem bi nam bilo ogromno pomagano, in naj bi se delavstvo za to nekaj od-

škodovalo, bi konsumentu še zdaleka ne bilo potreba, na leto šteti 100 ali še več milijonov!

Dalje se pravi, da je vse to zahtevala prosta trgovina. Dobro, če se postavljate na stališče proste trgovine, vam seveda ne leži posebno na srcu aprovizacija prebivalstva! Nehoté se pa človek, stoječ pred komunikéjem deželne vlade, povprašuje, če velja princip proste trgovine, čemu je bilo treba vlade zraven, čemu je bilo treba njenega privoljenja k zvišanju cen. To nam ne gre skupaj. Ako se oklepate principa proste trgovine, potem morate priznati, da je imela Trboveljska družba pravico, zvišati premog, kakor je sama hotela, potem kratkotalo ni bila navezana na privoljenje deželne vlade. Če se je pa to privoljenje vzlic temu izreklo, je živ dokaz, da je bilo to privoljenje potrebno in da bi Trboveljska družba brez njega ne bila mogla ničesar doseči. S prosto trgovino nam torej ni pojasnjeno, čemu je morala deželna vlada vtakniti svojo roko v žerjavico, da je izbrskala iz nje pečen kostanj za omenjeno družbo!

Zahtevamo vsestranskega in hitrega pojasnila. Če se je storila napaka, mora se ta napaka odkritosrčno priznati. Odkritosrčno se mora pokazati tudi voljo, da se napaka odpravi in popravi.

Vsi koprimo po znižanju cen vseh živil in drugih potrebščin. Od vseh strani prihajajo vesti, da padajo cene. Zatorej smo se v prvi vrsti ljubljancem zibali v prijetnih sanjah, da bodo te cene padle tudi pri nas, tako da nam bodo zima ne prinesle nikake stiske. Ako pa ostane pri podražanju premoga po receptu, katerega je predložila Trboveljska družba deželni vladi, razpršijo se prijetne naše sanje v nič in prebudili se bomo iz spanja s težko glavno in praznim želodcem! Lahko noč!

Joso Jurkovič:

Finis gloriæ.

Gospodje na mirovni konferenci imajo prijetno zadovoljstvo, da vidijo sad svojega truda: delo se je zdobilo v nič, preden se je konferenca razšla. In to se je zgodilo ponosni Antanti, ki jo je poslušal svet koncem leta 1918, kakor bo usodepolno trombo na sodni dan. Saj niti ne vemo, kako je prišlo do tega, samo

vsak dan je bilo manj njene veljave, tako približno kakor naše hvaležnosti. Kje so časi, ko je razglašal nekdo med nami z emfazo, da smatra za prvo in glavno svojo dolžnost, da prepreže vso Jugoslavijo s francoskimi guvernantami?

Da je prišlo tako daleč, sta dva vzroka: impetuznost in nerazmer-

Fran Govekar:

Sultanje.

(Dalje.)

»Kaj vendar iščete tod?« je vprašal dr. Repič kmeta, ki je sedel utrujen na vrečo, ki jo je položil na kroglasti tlak.

»Vojaške gomazine so nas poslali izprazniti«, je odgovoril kmet. »Sinoči je prišlo poveli na vse moške na Črnučah in po vseh vaseh za Savo, da moramo danes v Ljubljano, odkoder prenesemo — k vojski vse žito in moko, kar je še ostalo v mestu. Vsakdo je moral prinesiti s seboj veliko vrečo. In zdaj smo tu. Tri ure smo čakali, predno so z bajoneti in s puškinimi kopiti signali dovolj kmetov, potem pa so nas podili, kakor bi bila vsa Ljubljana v plamenih. Utrujen sem in ne bom se prerival. Vseeno mi je, kdaj pridem na vrsto, in če pridejo Francozi popreje, mi vsaj ne bo treba ničesar več nositi!«

Dr. Repič je strmel. Kakšna zmeda je to? V Ljubljani ve vendar vsak otrok, da so že vsa skladišča izpraznjena, in videl je vsakdo, kako so na tovornih vozovih in s čolni odvažali žito, moko, strelivo, uniforme, obuvale in puške. Pa da tega ne bi vedelo avstrijsko vojaško poveljništvo v Črnučah!

»Prišli ste brezuspešno, ker tukaj ne najdete niti zrnca več,« je dejal dr. Repič.

»Torej so nas imeli za norca,« se je začudil kmet. »Čudne šale zblijajo gospodje z nami kmeti.« In majal je glavo. Potem pa je bolj tiho pristavil: »Ali pa so morda norci že sami?«

Dr. Repič se je zasmejal.

»Mislim, da so vas poslali, da pobere vsak po enega Francoza v vrečo in ga zanes v Savo! Najpametneje storite, če stopite k Malču na polje vina, potem pa se urno zopet vrnite domov.«

»Pametno, gospod,« je dejal kmet. »Pa grem kar brzi!« In naglo je vstal in odšel v gostilno.

Takrat se je začelo za dvorišča kričanje, krohotanje, vmes pa tudi preklinjanje. »Vse prazno! — Domov! — Menda se jim je mešalo!« je razumel dr. Repič iz množice. Truma se je vzvalovila, krohot, mrmljanje in hrup so napolnili vso ulico, kmetje so se ogorčeni, nekateri pa tudi veseli razhajali ter z vrečami hiteli zopet domov, eni pa so tekli k »Piškotu«, k »Hajduku« in k Malču tešiti si žejo in glad.

Med kmeti na cesti pa se je smukal kakor podlasica suhi in gibčni brivec Oregor Danč, šepetal in sikal, se zviljal med skupinami in pomežikoval hudobno z malimi, sivimi očmi. Dr. Repič se je zdel kakor gad, ki ga je pravkar zbudilo pomladno solnce. Naglo je stopil za brivcem in poslušal, kaj pripoveduje kmetom.

»Torej za norca so nas imeli!« je govoril Danč. »Saj nas imajo vse le za igračo, vas kmete pa nas meščane, vse enako. Delaj, garaj, tlačaj, plačaj, da se pobiti in izropati, neumni kmet in zagovedni meščan pa molči! Da se le nim dobro godi, da lahko le sami lenarijo in v razkošju žive, — da morejo le oni nositi svetle uniforme, se igrati na lepih konjčkih pa za zabavo malo streljati! Kadar nastane resnoba, takrat itak pobegnejo, da jih ne dohajajo škrici in da frče za njimi kite po zraku kakor jata tičev ... Glejte, še duha in sluha ni po Francozih, a gospodje so jo urnih krač že odkurili. Kje je naš deželni glavar? — Kje so uradniki, kje generali in kje vsa naša vojska? — Posavski zajci ne znajo tako urno bežati pred lovci, kakor so pobegnili ti vrtoglavi stralkopetci pred Francozi, ki jih ni še niti slišati, nikar videti. Torej! Francozi nas vse lahko na mali otero, deželo lahko izpremene v puščavo in naša mesta, trge in vasi lahko požgo in razsulejo v sip in praš, a naša gosposka in naša vojska ne bosta niti z mezinem mignila! To imamo za vse kontribucije in davke, za zvestobo, požrtvovalnost in domoljubnost! Za možno kravo, za zabavo in za norca smo jim dobri, sicer pa se ne brigajo za nas. Noben sovražnik nam ni škodil večji nego ti naši vladarji, in če pridejo sami Turki v deželo, huje se nam ne bo moglo goditi!«

V množici so se začeli klicati pritrjevanja, kmetje so se razburjeni zbirali okoli govornika in posamezniki so kričali:

»Zakaj ni konec vojne? Čemu traja že leta in leta? Povsod se le umikamo in le izgublamo. Ali ni še dovolj pobitih in pohabljenih? — Vojaštvo mi je pomendralo vso setev! — Oplenili so me do gola domači vojaki! — Celo mojo ženo so napadli sredi polja! — Mojo hčer pa so skoro zadušile te svinje! — Dva sina so mi vzeli, in danes sem berač!«

Hrup je bil vedno hujši in klici čim dalje osornejši. Danč pa je sikal in skakal med množico ter kričal:

»Prav je, da pridejo Francozi! Zdaj bo vsaj konec našega trpljenja! Zdaj bo vsaj mir za vselej! Francozi nam prinesejo svobodo, enakost in bratstvo!«

Tedaj je skočil iz trume visok starejši mož pred Daneta in zakričal nanj:

»Kaj vendar čenčate, izdajalec? Ali ste norec ali falot? Zinite le še besedico, pa vas ubijem tako gotovo, kakor sem cesarski vojak!«

In dvignil je ogromno pest ter jo zavilnel nad Danetovo glavo.

Toda iz množice so se začeli strastno navdušeni klici:

»Resnico je govoril! Pustite ga na miru! Vsi mislimo tako! Dovolj je nesreče, ki tare našu kmetel!«

je med dejansko in namišljeno moč. Od premirja ni šla Antanta pri svojih ukrepih metodično, da bi na primer, kakor se spodobi za tako malo, najprej lepo posvarila, ampak je začela takoj z grožnjami, in sicer najhujšimi, ko pa jih je bilo treba udeležiti, se je naenkrat pokazalo, da ji manjka moči, in so morali prikličiti drugi na pomoč. To se je začelo že takoj na Madžarskem, nadaljevalo v Turčiji in se bo kmalu žalostno končalo za vedno na Poljskem.

Rusija je namreč precej kratko odklonila blagohotne angleške navedbe pri pogajanjih s Poljsko. Do tega je bila upravičena, in sicer tem bolj, ker ve, da ji Anglija ne more nič. Če bi res kaj mogla, bi bila to pokazala sedaj, ko je Poljska v največji sili. Ta odgovor pa je Lloyd George razkačil, da je izjavil, da se bo borila Anglija z vsemi sredstvi proti Rusiji. Ta izjava ima globlji vzrok kot samo vprašanje prestiža.

Ljenu je rekel, da hoče imeti Rusija skupno mejo z Nemčijo. To je po njegovem pojmovanju dejstvo, če tisti trenutek, ko sklene mir s Poljsko, da bo hotel skleniti mir samo s sovjetsko Poljsko, je jasno, iz tega pa sledi, da je potem Poljska samo del Rusije, kajti boljševiki ne priznavajo držav z različnimi poglavarji, ampak samo enega poglavarja za celo ozemlje, makar za celo Evropo. Potemtakem imamo pred seboj v glavnem Rusijo v svojem predvojnem stanju — in ta Rusija se naslanja na Nemčijo. Izjava nemških socialistov je znana, znano tudi, koliko mandatov so si priborili pri zadnjih volitvah. Tega Anglija ne more prenesti, ona hoče imeti Poljsko po angleški volji, da bo tvorila jez med Nemčijo in Rusijo.

Ker je načrt, zlomiti ruski odpor zlepa ali zgrda, obstojal dalje časa, so poskusili najprej zlepa, s pogajanjem s Krasinom. Ker to ni rodilo

uspeha, so se že kazali znaki v Spai. Stinnes je to občutil in govoril temu primerno. Zdaj pa je Nemčija kratkoma izjavila, da ostane nevtalna na vse strani. Ali bo držal Lloyd George besedo tudi sedaj? Ali jo drži ali ne, prestiča je v obeh slučajih konec: Rusija se ne da vreti ob tla brez Nemčije niti proti volji Nemčije.

Pa če bi imela Antanta vsaj gesto Napoleona in pognala svoje armade, bi to naredilo vtis, tako pa se razodeva od dne do dne bolj v svoji klavernosti: najprej Romunija, potem Poljska, nato Grška. In sedaj se sliši zopet, da se vrše pogajanja med Bolgarsko in Romunsko, ki jim ni težko zaslediti niti povzročitelja, niti cilja: Antanta hoče spraviti obe državi, dati Bolgarski kos Romunije in Romuniji rusko Besarabijo, samo da bo prišlo do vojne med Rusijo in Romunijo in bo Romuniji pomagala Bolgarska. To ne stane Antante nič, ima nadzorstvo nad malimi državami in slabi Rusijo. Kajti Antanta dobro ve, da ima opraviti danes s celo Rusijo, zato je odklonila prevoz tolikih tisočev ruskih beguncem, ki bi šli radi iz Grčije domov. Tudi pri nas se pojavljajo znaki, da nas snubijo za vojno proti Rusiji. In da bi se pri nas kateri med merodajnimi gospodi prav lahko pregrešil do tega koraka, bi bilo čisto mogoče, kakor je mogoče, da tituliramo Italijo za svojo zaveznico. Pri nas je na to stran sploh mnogo možnosti.

Vse to pa ne bo nič pomagalo, zvezda Antante zahaja in bo v konfliktu z Rusijo popolnoma zašla. Antanta s svojo mirovno konferenco in veljavo spada k preteklosti, kakor svetovna vojna. Tega se tudi zaveda in se skuša uveljaviti v manjšem, kakor na primer na Koroskem, v Radgoni, Trstu. Človek se nehoti spominja rajnih avstrijskih vojnih poročil iz Galicije: »Pri svojem umiku smo vjeli 10 sovražnikov«.

njimi so tudi bolniki, ki so jih Italijani vrgli iz bolnišnice ter izgnali.

REŠKI TOLOVAJ

LDU Bakar, 22. julija. Ko so reški Italijanci oplenili kapucinsko tiskarno »Mirame«, so napadli tudi kapucinske cerkve, oropali oltar lurske matere božje in odnesli za več stotisoč lir dragocenosti.

NEMČIJA IN BOLJŠEVIKI

LDU Dunaj, 23. julija. (DKU). Kakor poroča »Neues Wiener Abendblatt«, je sporočil zastopnik sovjetske vlade v Berlinu Kopp v porazgovoru z urednikom »Berliner Tageblatt«, da ruske čete nikakor ne bodo prekoračile nemške meje. Rusija hoče stopiti z Nemčijo v neposredni gospodarski pradi tega mora na vsak način z njo živeti v miru.

BELA KUN.

LDU Berlin, 23. julija. (DKU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše v zadevi Bele Kuna: Ako bi madžarska vlada zahtevala izročitev Kuna kot političnega zločinca, bi morala Nemčija odkloniti to prošnjo, ker se po zakonu politični zločinci ne izročajo. Ravno tako se ne bo vpoštevala zahteva po izročitvi Kuna kot navadnega zločinca. Ostane torej le še možnost, da se Bela Kun izžene iz Nemčije kot neprijeten imozemec.

ANGLIJA O POLJSKI

LDU Pariz, 23. julija. (DKU) Kakor poročajo listi, je izjavil Lloyd George v spodnji zbornici, da je angleški vladi vseeno, ali se Poljska pogaja z Rusijo direktno ali pa na splošni konferenci.

POLJSKO - RUSKO BOJIŠČE

Moskva, 23. julija. (Brezlično). Frontno poročilo z dne 22. t. m. Dne 20. jul. smo po lutih bojih vzeli Slovinci. V odseku Dubno smo zlomili sovražnikov odpor in nadaljevali prodiranje. Pri Voločih bojih z menajočim se uspehom. Na Krimu krajevni boji.

VANDERBILT UMRL

LDU Dunaj, 23. julija. (DKU). Kakor poročajo večerni listi iz Berlina, je v Parizu umrl znan milijarder Vanderbilt.

GRKI SO ZASEDLI ODRIM

LDU Haag, 23. julija. (DKU) Holandsch Nieuws Bureau poroča: Kakor

javila dopisnik »Daily Express« iz Carigrada, je turška vlada prejela obvestilo, da so Grki zasedli Odrin. Pred umikom so Turki mesto zapalili. Most med Čataldžom in Ljule Burgasom je porušen.

RAZDELITEV DONAVSKIH LADIJ

LDU Pariz, 23. julija. (Dun. kor. ur. — Havas.) Kot razsodnik pri razdelitvi donavske brodovlja določeni ameriški polkovnik Hynes skliče v kratkem na Dunaj tehnične delegate Jugoslavije, Češko-Slovaške, Bolgarije, Grške, Romunije, Nemčije, Avstrije in Madžarske, s katerimi se bo posvetoval o načinu razdelitve ladij.

ITALIJA IN ST. GERM. MIR

LDU Rim, 23. julija. (Dun. kor. ur. — Stefan) Italijanski ministrski predsednik Giolitti je poslanski zbornici predložil zakonski načrt, po katerem se kraljevi dekret o ratifikaciji st. germanske mirovne pogodbe izpremeni v zakon. Zakonski načrt pooblašča vlado k popolni izvedbi mirovne pogodbe, izjavlja po st. germanski mirovni pogodbi in sledečih ji dodatkih Italiji priselena ozemlja za integralne dele Italije, pooblašča vlado k uporabi italijanskih zakonov v novo pridobljenih ozemljih in predvideva enakopravnost teh zakonov z onimi, ki veljajo sedaj v teh ozemljih.

POLJSKO - BOLJŠEVIŠKA MIROVNA POGAJANJA

LDU Varšava, 22. julija ob devetih uri zvečer. (Dun. kor. ur. — Brezlično.) Ministru zunanjih poslov Čičerinu v Moskvi Poljska vlada je vzela na znanje dejstvo, da je ruska sovjetska vlada v svojem odgovoru na noto angleške vlade od 11. t. m. izjavila, da sprejme one mirovne predloge, katere naslovi nanjo neposredno poljska vlada. V želji, kar najprej preprečiti vsako nadaljnjo prelivanje krvi in vzpostaviti mir, predlaga poljska vlada ruski sovjetski vladi takojšnje premirje in otvoritev mirovnih pogajanj. Pogaje za premirje pošlje hkrati vrhovno poveljništvo poljske armade vrhovnim poveljstvom sovjetskih armad. Sapleha, minister zunanjih poslov v poljski vladi.

LDU Varšava, 22. julija. (Dun. kor. ur. — Brezlično.) Vrhovnemu poveljstvu sovjetskih armad! Odgovarjajoč not, ki jo je poslala armada dne 22. julija, poljska vlada ruski sovjetski vladi in o takojšnji ustavitvi sovražnosti na vsej fronti in odpošiljanju vojaških izvedencev glede določitve premirja pričakujemo odgovora do 25. julija ob treh zjutraj in mentmo, da bi se sestanku najprimerneje vršil na vojni črti Varšava-Moskva med Baranoviči in Brestom Litovskim, kjer se fronta sečeta. Načelnik generalnega štaba poljske armade, divizijski general Rosznadowski.

Pismo iz Celovca.

Svoječasno sem poročal, da so celovski Nemci okupirali poedine člane antantne misije takoj, ko so se pojavili v Celovcu. Vsičili so se jim v vsakem pogledu s finimi, priljubljenimi manirami ter jim dali na razpolago vse, kar imajo. Slovensko prebivalstvo na Koroskem očrtali in opisovali so jim kot manj vreden narod, kot raso, ki zaostaja še daleč za Culukafri. Pozabili so le povedati, da so tudi oni sinovi tega naroda in, da so se za Judežve groše prodali tistim, ki so bili in so smrti sovražniki vsega, kar je angleško in francosko Gospodom antantne komisije to manire Nemcev menda zelo ugajajo, in kakor se sliši, — vsaj celovška nemška klika to zartjuje, — so jim ti gospodje obljubili izpolnitev želje po odstranjenju demarkacijske črte. Ne verjamemo, da bi se gospodje zastopniki zmagovite Antante tako daleč spozabili. Na svetu je sicer vse mogoče, a v tem slučaju bi bile posledice tako grozne, da se jih gospodje niti predstavljati ne morejo. Nerazumljivo je, zakaj bi hotela antantna komisija tu gori vsatirati drugo tešinsko izdaje. Kakor težko pričakujemo mi Slovenci cone B priključeno k coni A, oziroma k Jugoslaviji, prav tako pa tudi želimo, da ostane demarkacijska črta do plebiscita tam, kjer jo je baš antantna komisija svoječasnno na željo Nemcev potegnula. Mi želimo onkraj črte v coni A mirno življenje brez ropanja in morjenja, kar bi bila gotovo posledica, če bi se ta črta odpravila. Če pa gospodje člani antantne komisije smatrajo za zadosten dokaz maskarado, ki jo je celovška klika njim v čast, in da jim dokaže, da je ljudstvo cone B nemške narodnosti, — priredila v ne-

deljo 18. t. m., potem jim moramo povedati, da je bila velika večina tega ljudstva iz zgornje Koroske, iz krajev, ki sploh ne spadajo v plebiscitno ozemlje. Ljudstvo iz plebiscitnega ozemlja se ta maskarado, vsaj tako imenujejo ta »Trachtenfeste« treznomisleči celovski Nemci, v ogromni večini ni udeležili. Nadalje naj si gospodje plebiscitne komisije zapomnijo, da je vse, kar nemške, posebno celovške novine pišejo o prebivalstvu cone B in A vse najnesramnejša laž. Gospodje od komisije naj se informirajo o teh ljudeh pri nas koroskih Slovincih, pa jim bomo dokazali, da so celovski Nemci oziroma oni v coni B in A priseljenci, drugi pa po njih ponemčeni Slovenci, ki so za časa vojne divjali proti vsemu, kar je ameriško, francosko, angleško, italijansko in slovensko. Nas so preganjali, zapirali, obešali in streljali, ker smo z antanto simpatizirali, a sedaj moramo gledati, kako člani te antante ljubinkajo s temi ljudmi. Gospodje, privoščimo vam da uživati dobroto, ki vam jih nudijo z namenom, da vas pridobijo na svojo stran, a svetujemo vam, ne izigravajte radi tega naših simpatij, ki jih gojimo do vas, ker bi to imelo zelo hude posledice. Končno ponovljaj v imenu vseh koroskih Slovincem, da ne verjamemo, da se bo storil atentat na obstoječo demarkacijsko črto v korist Nemcev, ker bi bil ta atentat katastrofalnega pomena za vsega, le za koroske Slovence ne, ker bodo izšli iz boja zmagovito in svobodni. Je to opomin človeka, Korosca, ki pozna Korosko, nje prebivalstvo in razmere, ki so vladale in katere vladajo danes na Koroskem. Celovečan.

Koroska glasovalna cona A in B.

S prihodom antantne komisije v Celovec smo menda zopet stopili za en korak bliže plebiscitu. Nemci in nemčurji so sedaj skrajno nervozni, kar pa ni nič čudnega, če upoštevamo dejstvo, da jim še voda posteno teče v grlo. Padanje avstrijske krone in slabe življenjske razmere so jih prisilile, da se z zadnjimi močmi oklepajo glede odpravljenja demarkacijske črte med cono A in B. Mislijo so si: da jim more iz blata edino še rešiti interalirana misija s tem, da odpravi demarkacijsko črto, brez ozira na dejstvo, da so prav oni to črto svoječasnno ustvarili. Ko bi bila ta črta odpravljena, dobili bi poleg dovoljne množine živeža tudi še zdravo jugoslovensko valuto in oboje bi bili za uspešno delovanje za priklonitev cone B k Avstriji. In res, interalirana komisija je pričela baje že poskušati načine, d abi ustregla želji ljudi, ki bi to mislijo takoj vtopili v žlici vode, ako bi se ne bali jugoslovenskih bajonetov. Ti bajoneti tvorijo demarkacijsko črto,

a ker so precej ostrji za Nemce, so si izbrali interalirano misijo, ki naj bi jim bila ščit za njih napade. Ker pa smo mi vendarle še gospodarji na lastni zemlji, se bo vsak poskus, bodi od te ali one strani, nam vzeti to, kar je naše, gotovo ponesrečil. Kdor tega še danes ne verjame, naj pride med korosko ljudstvo in se bo prepričal, da bi odprava demarkacijske črte med cono A in B ustvarila tak položaj, radi katerega bi bolela glava marsikaterega, a ščit, katerega bi tvorila interalirana komisija, bi dobil razpoklino: da bi ne nudi nobenega varstva več.

V našem gospodarskem interesu je, da ostane demarkacijska črta tam, kjer je, do plebiscita, ki tako ali tako menda ni več daleč. Smešno in otročje bi pa bilo, to črto sedaj odpraviti. Zakaj? Komu na ljubo? Demarkacijska črta ni kitasti zid, čez katerega ne bi mogli nihče priti. Jugoslovenske oblasti ne prepovedujejo nikomur prehoda, prepovedujejo le izvoz živil in valute. Kdo

nam more to zabraniti? Tu pride edino v poštev vprašanje: dali so morda Nemci in nemčurji interalirano komisijo v Celovec prepričali, da mora biti »Kärnten ungeteilt«? Potem izgubita vrednost člena 49. in 50. saintgermanske mirovne pogodbe. Kakor je to nemogoče, tako je tudi nemogoče, da bi kdo odpravil demarkacijsko črto med conama A in B na Koroskem, če za to ni po imenovanju mirovni pogodbi pooblaščen. Če bi se pa to vendar zgodilo, bi bila kriva naša vlada.

Resno ponavljam, da je naša zmagava v coni A zagotovljena, ker drugače biti ne more, a ponavljam tudi, da je nesramna laž Nemcev v Celovcu, da imajo oni v coni A večino. To je finta, maneuver, s katerim hočejo preslepiti v prvi vrsti interalirano misijo v Celovcu. Zakaj vprijeti, da naj bo »Kärnten ungeteilt«, ko vendar dobro vedo, da je polovica prebivalstva na Koroskem slovenske narodnosti? Zakaj hočejo spraviti tudi to prebivalstvo v propast s tem, da ga priključijo Avstriji? Interalirana komisija v Celovcu naj vse to resno premisli in naj se strogo drži predpisov saintgermanske mirovne pogodbe, a demarkacijsko črto naj pusti lepo v miru tam, kjer je.

Ponavljam tudi to, da je naše delovanje pravično in vedno odprto poklicanim faktorjem; nepoklicanim pa nismo dolžni polagati računov. Rekel sem že zadnjič, da nas čaka mala izenačenja in tako izenačenja je sedaj tu; a to je zadnji poskus zloglasne nemške klike v Celovcu, zadnji atentat, katerega smo, oziroma bomo srečno odbili. Rožan.

Politične vesti.

== Še enkrat klerikalna zavajanja. »Slovenec« hoče dokazati, da naše poročilo o vzrokih krize ni bilo točno, češ, demokrati so glasovali proti odbojni redakciji s 15., akoravno se je ministrski svet izrekel zanj in o torej glasovali proti lastni vladi. Mi smo že konstatirali, da s 15. ni tvoril nikakega načelnega vprašanja za kabinet in da torej stranke, ki imajo svoje zastopnike v vladi, niso bile obvezane glasovati zanj. Mi smo nadalje poudarjali, da g. Protič je tudi potem, ko je bil spreminjalni predlog poslanca Gjorgjeviča že v diskusiji, še ni vedel o kakem skabinetnem vprašanju. Še le, ko se je v ponedeljek na ministrski seji pokazalo, da je valed odpora Korosca in tovarišev nemogoč sporazum glede pokrajinskih vlad in drugih točk, ki so tvorile osnovo Vesničevega kabineta, je g. Protič privlekel s 15., češ, da ne more sprejeti Gjorgjevičevega predloga. S Protičem se je solidariziral g. Vesnič, toda demokratski ministri so bili proti temu, da se iz tega vprašanja naenkrat napravi velika afera in se stranke sredi diskusije o s 15. sili k umiku. To ne odgovarja niti parlamentarnemu običaju, niti potrebni lojalnosti. Doskolepa ministrskega sveta torej ni prišlo, in stranke, ki so podpirale vlado, niso bile moralno obvezane se pokoriti Protičevemu sic vose aio jubeo. Najboljši dokaz so sami radi kalcio, katerih je nekaj glasovalo za Gjorgjevičev predlog. Demokratski ministri pa so šli v svoji lojalnosti, da se izognejo vsakemu formalnemu nasprotstvu, s svojimi ostalimi kolegi v kabinetu tako daleč, da so se glasovanja vzdržali. Konstatirati je v ostalem, da so vedno pri glasovanju za s 15. določili nekateri radikalcio, torej člani parlamentarne Zajednice! Ako bi hoteli po »Slovenec« metodi, bi morali zapisati, da so bili od g. Protiča nalašč delegirani, da omogočijo izbruh krize...

== Konferenca dr. Vesniča s demokratskimi ministri. Včeraj dopoldne je imel ministrski predsednik dr. Vesnič daljšo konferenco z g. Ljubo Davidovičem, katerega je vprašal ali je demokratska stranka pripravljena sodelovati v novem koncentracijskem kabinetu ali ne. Na pozitiven odgovor g. Davidoviča se je razvila daljša razprava o aktualnih dnevnih vprašanjih, ne da bi se prešlo pri tem v detajle in sta bila g. Vesnič kakor g. Davidovič mnenja, da je treba vsa ta vprašanja precizirati še pred sestavo novega kabineta, da potem v novem kabinetu ne bo spornih točk. O vsem tem je poročal g. Ljuba Davidovič še tekem dopoldneva demokratskemu klubu, čigar seja se je vršila dopoldne in katerega razprave so se nadaljevale popoldne.

== Demokratske zahteve. Min. predsednik dr. Vesnič je imel daljši sestanek s načelnikom demokratske zveznice Ljubo Davidovičem, pri čemer sta izmenljiva svoje misli o političnem položaju ter se sporazumela, da demokratska Zveznica čimprej svoje zahteve glede vstopa v novo vlado pisмено predloži. Demokratska vlada je formulirala svoje zahteve takole: 1. Realizira naj se stara vlada dr. Vesniča, ki naj bi v parlamentu izvedla volilni zakon, mirovne pogodbe, zakon o vojni odškodnini, dvajsetletno, na kar naj bi se izdalo volitve. 2. Ze povodom sestave nove vlade naj bi se določil dan volitev v konstituanto, ki naj bi se vršile v novembri t. l. 3. Izvoz letosnje žetve naj bi bil v večini kontingentnih svoboden. Demokratsi so nasproti ustanovitvi središnje zadruge za izvoz. 4. Pokrajinske vlade v Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu naj bi postale uradni in naj bi se nevtalirizirale. Ako bi na to parlamentarna zveznica ne pristala, zahtevala zase demokratski v Zagrebu podbanstvo in navorjenstvo za uk in bogocastie. v Ljubljani navorjenstvo za nortranje stvari in pravstvo ali socialno skrb. Kar se tiče agrarne reforme, naj bi nova vlada storila potrebne priprave za končno rešitev tega vprašanja, ki naj bi ga izvedla konstituanta ali redna Narodna

Polemika radi Apaške kotline.

LDU Dunaj, 22. julija. (Dun. kor. ur.; Ljubljanska deželna vlada je dne 20. t. m. podala obrazložitev vzrokov, ki so jo naklonili, zasesti Apaško kotlino, ne da bi se prej izpraznila Radgona. Spilje in drugi južnoštajerski kraji. V tej obrazložitvi se med drugim trdi, da so Jugoslovenci izpolnjevali mariborske dogovore z dne 13. februarja. Radgone in Spilja niso mogli izprazniti, dokler se Avstrija ne bi v smislu člena 284 mirovne pogodbe obvezala, čovoliti svobodni promet vsake vrste preko svojega ozemlja. Naposled trdi komunikne, da se je vojaška zasedba Apaške kotline izvršila šele potom, ko je dne 11. t. m. avstrijska vlada po svojem zastopniku v Beogradu oficijelno obvestila jugoslovensko vlado, da je Avstrija izpraznila desni breg Mure (Apaško kotlino), da pa jugoslovenska oblastva še niso zasedla evakuiranega ozemlja. — Temu nasproti se ugotavlja nasprotno: Jugoslovenci nikakor niso izpolnjevali mariborskih dogovorov, marveč so jih neprenehoma kršili navzlic vsem protestom avstrijske vlade v mnogih posameznih primerih. Jugoslovenska oblastva so kar ignorirala posebno člena 2 in 3 (politična uprava in sodstvo), kakor tudi člen 6 (svobodni tranzit na železniških progah Spilje-Radgona in Spilje-Gradec). Ker je moralo avstrijsko obmejno prebivalstvo trpeti ne le zbog gospodarskih utesnitvev, ampak tudi vsled neprestanih pasilitvev čet SHS, je bila avstrijska vlada prisiljena iznova v Parizu zahtevati izpraznitvev ozemlja, po mirovni pogodbi pridelnega Avstriji. Trditve, da Jugoslovenci ne morejo izprazniti Radgone in Spilja, preden se ne zagotovi svobodni promet, nikakor ne velja. Ne glede na to, da se more Jugoslavija oprati na navedene člene po določbah odstavkov I. in III. člena 330 samo s pogojem, da na ozemlju, ki je po pogodbi prešlo v njegovo državno oblast, napram Avstriji uvede način postopanja, ki jamči za vzajemnost, bi bila Avstrija kajpada pripravljena z Jugoslavijo, ako bi ta izrazila o tem željo v smislu člena 319 saintgermanske pogodbe, uvesti pogajanja zaradi svobodnega prometa na tej železnici. Naposled se mora ugotoviti, da je popol-

noma napačna trditev glede navedene izjave našega zastopnika v Beogradu. Avstrijski zastopnik je pri porazgovoru, ki ga je dne 9. t. m. imel z dr. Ninčičem glede izpraznitve južnoštajerskega ozemlja, na opazko dr. Ninčiča, da je Apaška kotlina zasedena po Avstriji, odgovoril, da o zasedbi ne more biti nobenega govora, ker se Apaška kotlina nahaja v nevtralnici, določeni v mariborskih dogovorih in da torej ni dopustna paralela z vojaško zasedeno Radgono. Sodba o postopanju oblastev SHS v tem primeru se sme prepušiti vsakemu pravičnemu mislečemu. LDU Ljubljana, 23. julija. Objava dnajškega brzojavnega korespondenčnega urada z dne 22. t. m. o razgovoru avstrijskega opravnika v Beogradu z namestnikom ministra za zunanje stvari dr. Ninčičem je v toliko primerna, da se je ta razgovor v resnici vršil 9. t. m. in ne, kakor se je v našem vpisu pomotoma navedlo, 11. t. m. V splošnem pa se mora glede izjave avstrijskega opravnika ugotoviti, da so izvajanja našega opisa točna. Kar se tiče nadaljnjih izjavljanih te objave, da se mariborski dogovori od februarja 1919 nikakor niso izpolnjevali od jugoslovenske strani, temveč kljub vsem protestom avstrijske vlade v posameznih primerih neprestano kršili, se priložnja, da ni imela Avstrija nobenega upravičenega povoda, pritoževati se radi naše uprave in postopanja naših čet. V kolikor je bil v resnici dan povod za kakšne malenkostne očitke, je šlo samo za male incidente, ki se povsod in brez izjeme dogajajo na demarkacijski črti in so samo posledica začasnih razmer, za incidente, katerim se drugače ni pripisoval od nobene strani dalekosežnejši pomen in važnost. Te rekriminacije od strani Avstrije so torej tembolj neupravičene in tem manj na mestu, ker je še v obojestranski javnosti v živahem spominu, kako so lani spomlad bili na dnevnem redu kršitve premirnih dogovorov po nemških Avstriji na koroski demarkacijski črti, ki so dokazane v preko sto konkretnih primerih tekom nekaj tednov, in sicer vsled bolj očitnih primerov celo vsled vsakdanjega ponovnega streljanja s topovi.

Telefonska in brzojavna poročila.

TRUJE VAGONI KRONSKO-DINARSKIH NOVČANIC.

LDU Beograd, 23. julija. Iz Pariza so prepeljali v Beograd tri vagonje jugoslovenskih kronsko-dinarskih novčanic. Na ta način bo dana možnost Narodni banki, da preskrbi svoje podružnice z večjimi vsotami denarja, ki so potrebne za pričetek dela. Zanimivo je, da so se vagoni z jugoslovenskim denarjem vozili skozi Trst ravno tedaj, ko so bili na vrhuncu italijanski napadi proti Jugoslovenom. Samo vsled energičnega posredovanja tamošnjega francoskega konzula, na katerega so se obrnili za pomoč spremljevalci vagonov, se je posrečilo, da niso milijoni jugoslovenskega denarja postali plen tržaških tolp.

MEJA PROTI BOLGARSKI.

LDU Beograd, 23. julija. Naša delegacija za deliminacijo z Bolgarsko je odpotovala danes na lice meje.

REGULARNE LAŠKE ČETE NA REKI.

LDU Zagreb, 23. julija. Iz Bakra javljajo, da je došel včeraj na Reko bataljon alpincev brigade Sasari, ki je bil te dni iz Rima premiščen v Trst. Z njim je odšlo tudi topništvo. To niso deseterji in potemtakem je bilo D' Annunziu poslano ojačenje, kar znači, da o njegovih legionarji priznani za redno vojsko. Tako je situacija izpremenjena, ker Reka sedaj ni zasedena po deseterjih, nego sedaj tam vrše službeno oblast regularne italijanske čete. Vsak dan se vežba 300 arditov z Reke na Martinščici. V Cavlie je došla težka artiljerija. Okoli Marinka kopljejo Italijani strelske ianke. Pridno se vežbajo v streljanju, samo da prikrivajo pravo namero. Dosedaj so odredil, da se izžene z Reke 800 jugoslovenskih družin. Vsak trenutek prihajajo v Bakar novi izgnanci, med

skupščina. Uvedla naj bi se agrarnoreformna administracija ter izvršilni podelitve vseh veleposestev. Vse te zahteve bodo še danes sporočene dr. Vesniću. LDU.

— Sporazum med radikali in demokrati? Glede krize prinaša »Hrvat« naslednje informacije: V dobro informiranih političnih krogih se trdi, da bo med radikali in demokrati najbrž došlo do sporazuma, in sicer na ta način, da se sorni člen 15 preuredi. Sodnikom, profesorjem, zdravnikom, inženirjem in vsem, ki se v svojstvu uradnikov nahajajo v državni službi, se odvzame pasivna volilna pravica. Mislijo, da bo na ta način mogoče, da že jutri sestavimo nov kabinet. — Ldu.

— Vesnićev kabinet. V političnih krogih v Beogradu smatrajo za gotovo, da bo dr. Milenko Vesnić bržkone že do ponedeljka sestavil koncentracijsko vlado. LDU.

— Regent in ministri pri kinematografski predstavi. Beograd, 23. julija. Včeraj po večerji so prisostvovali kinematografski predstavi v regentovi topičerski vili poleg prestolonaslednika — regenta ministri: dr. Krizman, dr. Kukovec, dr. Drinković, dr. Vesnić s soprogo, dr. Korošec in dr. Ninčič ter predsednik narodnega predstavništva dr. Ribar in še več odličnih povabljenih gostov. Predvajal se je film zagrebške filmske družbe »Jugoslavija«, o regentovem potovanju po Hrvaški in Sloveniji. Prestolonaslednik-regent se je jako pohvalno izrazil o predvajanju in filmih, nakar se je pri improviziranem bufetu razvil živahen razgovor, tekmo katerega je izjavil regent, da ima dr. Vesnić nalogo sestaviti novi kabinet in da on, — regent — pričakuje, da ga bodo pri tem podpirale vse stranke.

— Ljudstvo nezadovoljno z vladno krizo. Beograd, 23. julija. »Pravda« poroča o vtisu krize na ljudstvo sledeče: Ljudstvo je z vladno krizo, ki je izbruhnila v trenutku najopasnjšega zunanje-političnega položaja, silno nezadovoljno. Včeraj se je zgledala pri podpredsedniku parlamenta dr. Ribaru deputacija iz smederevskega okraja, ki je izjavila, da je ljudstvo ogorčeno nad ravnanjem vlade, ki je v najusodnejšem trenutku vrgla puško v kuruzo. Nadalje se pritožuje ljudstvo v smederevskem okraju nad izvozno politiko sedanje vlade, ki zabranjuje ljudstvo izvoz pridelkov, vsled česar se mnogi proizvajalci uničujejo in zahteva, da se v tem vprašanju napravi red. Deputacija je zahtevala, da se ji dovoli radi tega vprašanja avdiencia pri ministrskem predsedniku in ministru za trgovino. Tekom razprave se je deputacija tudi obsojajoč dotaknila vprašanja o 15. volilnega reda, ki zabranjuje državnim uradnikom pasivno volilno pravico.

— Reaktivacija sedanje kabineta. »Novosti« poročajo iz Beograda, da vladajo med političnimi krogi različna mnenja radi rešitve vladne krize. Medtem, ko sodijo nekateri, da bo kmalu došlo do sporazuma, smatrajo drugi, da je nemogoče, da bi se sedanji kabinet reaktiviral, ker je že dosedaj pokazal, da ni sposoben za delo. Čaka se na prihod Pašića iz Pariza, nakar se bo kriza rešila. Med demokrati in radikali bi se vsa sporna vprašanja razčistila še pred sestavo nove vlade ter formulirala pismeno. Radikali so glede vprašanja izvoza pripravili za kompromis. Demokrati vztrajajo na svojem stališču glede rešitve agrarne reforme v Bosni. Med demokrati se je pojavila močna struja, ki zahteva, naj se določi dan volitev še pred sestavo nove vlade, kakor tudi da se naj zamenja minister za vojno in morarstvo.

— Demisija hrvatskega podbana dr. Potočnjaka sprejeta. Zagreb, 23. julija. Današnji »Hrvat« poroča iz Beograda: Odstavka hrvatskega podbana dr. Potočnjaka je bila sprejeta. Tozadevni spisi so bili tekom včerajšnjega dne poslani v Zagreb. — Današnja »Riječ SHS« pristavlja temu poročilu, da je očitno do prvi začetek praktične rekonstrukcije pokrajinskih vlad.

— Protestni šod proti odpravi demarkacijske črte med cono A in B na Koroskem v Mariboru. Jutri se vrši v Mariboru velik protestni šod proti odpravi demarkacijske črte nad conama A in B na Koroskem, katerega sklicuje podružnica »Jugoslovenske Matice« za 9. uro zvečer.

— Volilni zakon in radikali. Glavni odbor radikalne stranke je imel sejo, na kateri se je vršila razprava o členu 15 volilnega zakona (aktivna in pasivna volilna pravica udeležev). Večina članov glavnega odbora radikalne stranke je bila mnenja, naj se člen 15 vrne parlamentarnemu odboru ter sprejme v parlamentu tak, kakor ga je predlagal Stojan Protić ali pa se naj pasivna volilna pravica odredi tudi ostalim državnim uradnikom, zdravnikom, inženirjem, sodnikom in profesorjem. Kar se tiče izvoza, smatra glavni odbor radikalne stranke za potrebno, da se onemogoči lanski pogreški in ne ponovi spekulacija z izvoznici. Glede preosnove pokrajinskih vlad je sklenil glavni odbor, da zahteva za predsednika pokrajinske vlade v Sarajevu Mišo Trifunovića, vprašanje preosnove pokrajinskih vlad v Ljubljani in Zagrebu pa se naj uredi sporazumno z Narodnim in Jugoslovenskim klubom. Razvrstitve političnih uradnikov naj bi se rešila sporazumno v kabinetu samem. LDU.

— Arhlerjske zborovanje. V Beogradu se v kratkem času sestane arhlerjsko zborovanje. Tega zborovanja se prvič udeležijo kot polnočni člani tudi škofje iz Bosne in Hercegovine ter Makedonije. Na tem zborovanju bodo razpravljali vprašanje pravoslavnega duhovništva ter o drugem zakonu duhovnikov in se bodo v obeh vprašanjih končno odločili. Nato se bodo vršile volitve sarajevskega, prizrenskega, bitolskega, županijskega in škofjanskega škofa.

— Vlada dobrot — sirota Ravatelj Janko Jovan, bivši vplivni faktor Centralne uprave in desna roka bivšega ministra hrehrane dr. Antona Korošca, je priobčil v »Slovenec« 3. t. m. članek, v katerem je dokazal, da imajo slovenske gospodarske zadruge in veliki aprovizacijski zavodi po vladni krivdi okoli 20 milijonov kron škode. Zaradi železničarskega štrajka je došlo v Slovenijo najmanj 800 vagonov živil, kupljenih še po starih visokih cenah. Ker so nato cene živil padle, je bilo za drugim nemogoče živila prodati vsaj za nakupno ceno, torej brez poštevanja vojnih, režijskih in drugih stroškov. Zadruga in aprovizacije bi se mogle ubraniti ogromnih škod le z izvozom teh živil. Dogovorno s tukajšnjo vlado, z odsekom za prehrano, z delegacijo ministrstva financ in oddelka za trgovino ter s potrdili in priporočili teh uradov se je obrnilo osmero slovenskih aprovizacijskih institucij v Beograd do ministrstva za trgovino ter je prosilo za izvozno dovoljenje. Prošnje so bile po posebni deputaciji, ki je ustno temeljito obrazložila položaj izročen sredi junija, a rešitev tako nujne zadeve je dospela končno še le 21. julija. Neverjetne zamude je kriv samo načelnik ministrstva za trgovino dr. Todorovič, ki je naravnost nagajal. Ministrski svet se je namreč bavil z vloženo prošnjo nemudoma ter je dovolil izvoz ne le hrvatskim, ampak tudi slovenskim aprovizacijam. Vsi ministri so bili prepričani, da je zadeva rešena, toda Todorovič, ki je bil zapisnikar pri dotični seji, je — čudno, čudno! — v dotičnem zapisniku Slovence izpustil. Delegacije slovenskih aprovizacij so se informirali pri raznih ministrih, ki so vsi enako zatrjevali, da je tudi slovenskim prošnjam popolnoma ugodeno. — Še več, ministri so sami opozarjali na to dejstvo načelnika dr. Todoroviča, ki pa je vztrajal pri svoji trditvi, da se glede Slovencev ni ničesar sklenilo. Vsi ministri niso mogli prepričati g. dr. Todoroviča, in končno je morala zadeva vnovič v sejo ter se je vse skupaj zavleklo znova za nekaj tednov. Toda med tem so se razmere onstran meje glede živil radikalno spremenile: Romuni in Bolgari so preplavili Avstrijo s tolikimi ponudbami, da je slovenskim aprovizacijam nemogoče doseči za svoja živila vsaj nabavne cene. Razlika med cenami meseca junija in koncem julija pa znaša okoli 20 milijonov kron na škodo obkroženim zadruham in to le po krivdi trmastega birokrata dr. Todoroviča.

— Naši jadranski interesi. Včeraj je regent v avdienci sprejel poslanca Cezarja Akačiča, ki je regentu ponazoril naše interese na Jadranskem morju in ga obenem opozoril na ukrepe, ki bi jih bilo treba izdati za zaščito naših pomorskih. — Ldu.

— Izdajali domovine. Današnji »Službeni list« prinaša sklepno razsodbo zagrebškega sodnega stola, po kateri so na odlagi zakona, ki določajo, da so izdajalci s svojim premoženjem odgovorni domovini, bili obsojeni na zapleno vsega njihovega pokretnega in nepokretnega premoženja dr. Ivica Frank, dr. Vladimir Sachs in dr. Gustav Gaglar. Vsi iz Zagreba in to radi tega, ker so se samovoljno oddaljili v nepriljudski teritorij ter se tam skupno z Benom Klobučaričem družili z madžarskimi in inozemskimi agenti ter ruvali proti državnemu edinstvu kraljevstva SHS. Delati so v inozemskih listih propagando, da se osnuje posebna hrvatska republika. Hoteli so, da se deželna ustava nasilno izpremeni ter da se banu zabrani vršiti ustavno pravo in da se en del kraljevstva SHS nasilno odtrga od skupnosti.

— D' Annunzio hoče umrti na Reki. »Giornale d'Italia« priobčuje razgovor svojega dopisnika z D' Annunzijem, ki se je izjavil: S svojim prihodom na Reko sem rešil to italijansko mesto in zagotovil naš jadranski položaj v Istri in Dalmaciji. Čutim se srečnega, ker se nisem vdal Nittijevemu grozljam, intrigam in vabam. Nittijevo početje je bilo izdajalsko. Nisem se udal in se ne bom nikoli. Hočem rešiti Reko in Dalmacijo. Prisegel sem, da umrem za to, če bo treba. Ako Italija ne more anektirati Reke, naj izvede londonski pakt, za Reko naj ne skrbi. Na Reko mislim še jaz. Aneksija se izvrši pozneje. V nobenem slučaju pa ne izročim Reke ne Hrvatim in ne ameriški plutokraciji. Za Reko hočem umreti.

— Reka bo ali italijanska, ali pa je ne bo! Sotrudnik pariškega dnevnika »Petit Parisien«, Maurice Prax, je obiskal D' Annunzija, ki je rekel med drugim: Tu sem in tu ostanem. Reka bo ali italijanska, ali pa je ne bo. Pristanišče in mesto sta podminirana, naj pridejo. Predlagal sem, naj bo Reka prosto pristanišče za Jugoslavijo, Madžarsko, Čehoslovako in Avstrijo. Zakaj niso sprejeli mojega predloga? Če mislijo člani Zveze narodov upravljalci Reke, naj vedo, da jih bom sprejel z ročnimi granatami, ako pridejo sem. Ubogi D' Annunzio!

— Bivši nemški prestolonaslednik hoče v Ameriko. »Chicago Tribune« poroča, da je eden njenih urednikov govoril z bivšim kronprincom, ki se nahaja v ujetništvu na otoku Wiering. Kronprince je rekel, da je nemogoče, da bi bil obsojen mož s 37 leti na brezposelnost do smrti. Za sedaj se ne more vrniti v Nemčijo niti kot zasebnik. To bo mogoče v kakih desetih ali petnajstih letih. Medtem bi šel v Ameriko in komaj čaka izvolitve novega predsednika, katerega bo prosil za dovoljenje, da se sme preseliti v Združene države.

— Za samopravo švedskih pokrajin na Finskem. »Berlinske Tidende« poroča iz Helsinkij, da so švedski poslanci v finskem parlamentu gradili zakon, ki ome-

vo, na podlagi katere naj dobijo švedske pokrajine Nyland, Åland in Oesterbotten samoupravo. Justični minister Soederholm je pritrdil načrtu, nato pa izstopil iz vlade. Njegov naslednik bo Granselt.

Iz naše kraljevine.

— Odlikovanje. Z redom sv. Save III. razreda je odlikovan predsednik naše pomorske oblasti v Bakru dr. Ljubomir Tomašič. — LDU.

— Koalicija v beograjskem občinskem svetu. Z namenom, da se poravnata obe politični skupini v beograjskem občinskem svetu, je došlo med demokrati in radikali do izjave, ki je pomirlivega značaja in izražajo željo, da bi se ustvarila koalicija. V to svrhu so se že pričela pogajanja. — LDU.

— Caisse hypothecaire de France. S 1. avgustom bo pariška banka »Caisse hypothecaire de France« otvorila svojo podružnico v Beogradu. Za to podružnico je določena glavna milijon frankov. Ravatelj te podružnice bo Oton Gavrilović, bivši inspektor v ministrstvu za finance. — LDU.

Neodrešena domovina.

— Med žrtvami italijanskih vandalo. se nahaja tudi tržaški prvobornik in član Jugoslovenskega odbora dr. Gustav Gregorin. Ker ni mogel dosedaj najti stanovanja v Ljubljani, kjer se je mislil naseliti, je pustil vso svojo hišno opremo, svojo dragoceno knjižnico (okoli 1000 večjnoma strokovnih knjig) in svoj zasebni arhiv shranjen v svojem prejšnjem stanovanju in prejšnji pisarni v »Narodnem domu« z namenom, da vse to prepelje v Ljubljano, kadar bi se mu posrečilo, priti tam do stanovanja. Vse to je uničil požar v »Narodnem domu«, s čimer je zadal dr. Gregorinu, ki je žrtvoval stvari našega osvobodjenja svojo eksistenco, zadnji udarec.

— Tržaška hranilnica in posojilnica in Narodni dom. »Edinost« od 17. julija objavlja: Tržaška posojilnica in hranilnica, lastnica »Narodnega doma«, porušena po zdvižni masi, je gotovo najbolj prizadeta po opisnih vandalskih, toda z zadoščanjem moremo svojim čitateljem na podlagi zanesljivih informacij sporočiti in zagotoviti, da položaj tega našega zavoda, na gospodarskem polju tako zaslužnega, ne vzbula nobenega vznemirjenja. Zavod kljub veliki izgubi, ki jo je pretrpel, ni pasiven, ker je bil v stavbo založen le del prebivalstva, ki si ga je posojilnica prihranila tokom dolgotrajnega uspešnega svojega delovanja. Toda vložniki in klijenti bodo morali še nekoliko potpeti, ker se bo za sedaj delovanje zavoda moralo omejiti le na varovanje nujnih interesov in vzpostavljanje izgubljenega aparata. Trdno smo verjeti, da ne bo nihče ničesar izgubil pri posojilnici. Odbor se je že lotil dela z vso verno in ne opusti ničesar, kar bo treba storiti za blagor in korist zavoda. Naj vsi spremljajo njegovo delo s polnim zanimanjem in aktivno dobrohotnostjo.

— Nova italijanska nasilstva. LDU Split, 23. julija. Ponoči so bili zopet Italijanci na delu ter so s črnilom pomazali Narodni dom. Radi tega barbarskega čina vlada med prebivalstvom veliko ogorčenje. Policijske oblasti so podzele vse potrebne ukrepe, da se prepreči morebitne demonstracije proti Italijanom, obenem so uvedle preiskavo, katere uspehi je bil, da so bile aretirane osebe, ki so osumljene, da so povzročile to novo izzivanje. — S Korčule poročajo, da so Italijanci pod varstvom italijanskega vojaštva priredili velike protislovenske demonstracije. V svoji uničevalni ponorelosti so zažgali občinski park. Ki je vsled požara močno poškodovan. Italijansko vojaštvo je rekviriralo Narodni dom, na katerem so izobesili italijansko zastavo. — V Split prihajajo neprestano iz okupiranih krajev begunci, ki pripovedujejo o novih pogromih.

— V Kobaridu lepo uspeva famošnja »Okrajna posojilnica«. V zadnjih dveh letih je 354 dolžnikov vrnilo posojila, novili vlagateljev je 139. Obrestna mera se je zvišala na 3% za vloge in na 4% za posojila. Občni zbor je dovolil Šolskemu domu v Gorici 200 lir in Družbi sv. Cirila in Metoda 200 lir. Zavod lepo uspeva, kar priča o dobrem gospodarskem smislu famošnje vrlega našega prebivalstva. V najtežjih razmerah delajo gorški Slovenci uspešno za svojo bodočnost. Koliko bi bili že storili na gospodarskem in obnovitvenem polju, ako bi bili ne tlačila italijanska mora! Umevno, da komaj čakajo trenutka, ki jim omogoči svobodno delovanje.

— V Gorici so se zadovoljili z zastavami z žalnimi trakom glede na dogodek v Splitu. Da bi naskočili slovensko imovino in napadli Slovence, to so si pa premislili. Bi bili že lahko podplačali nekaj nizkosti individuev, ki bi bili napravili škodo Slovincem, ali razmere v Gorici so take, da družni eno mnenje domače Italijane in Slovence rotli regnicolom. Italijanska okupacijska oblast iztreblja tudi gorški Italijanski življenj in protežira italijanske priseljence, katerih je že okoli desetstot. Ali naj bi na lhušo tej oblasti napadli Slovence? Regnicoli so pa zadovoljni, da so tu in da delajo dobre kupče. Tako je izostalo divjanje proti Slovincem.

— Italijanski teror. LDU Trst, 22. julija. Kakor domnevamo, so po vsem zasedenem ozemlju, tudi na okolihi prišli Italijani zapirati naše ljudi. Take so zaprli zadnje dni v Omislu na otoku Krku župnika Mužina, katerega so odpeljali v Trst, ter Nikola Albaneza in Ivana Fabljančiča-Skurčiča, katere so odpeljali karabinjerji v ječo na Krk. Kakor se vidi, so Italijani zopet začeli bosneti naš Jugoslovane s svojo svojino.

— Za ubožne begunce iz zasedenega ozemlja. Laški generalni civilni komisariat je razglasil odlok o brezplačni vožnji za vračajoče se begunce, katerega glavne točke se glase: 1. Ubožni begunci imajo v svrhu vrnitve pravico do brezplačne vožnje v mejah zasedenega ozemlja v III. razredu s 25 kg prtljage. 2. Za ubožne begunce se imajo smatrati tisti, ki so ob času svojega begunstva uživali državno begunsko podporo, a med tistimi, ki se vračajo iz drugih dežel, oni, ki se po svojih sredstvih za življenje lahko smatrajo enaki beguncem z državno podporo. 3. Ubožni begunci imajo tudi pravico do brezplačne vožnje in ležarine za svoje stvari in pohištvo. 4. Olajšave, ki veljajo za stvari ubožnih beguncev, veljajo tudi za njihovo živino. 5. Ubožni begunci, ki se vračajo iz Avstrije ali Jugoslavije,

je, bodo nadaljevali vožnjo obenem s stvarmi, pohištvo in živino do končne postaje. Ta lahko izroči prizadetemu stvar, pohištvo in živino, ne da bi izljudilo vozništvu in ležarino, ako prizadeti predloži izjavo v zvezi s tem. 6. Izjava v zvezi s tem predloži k prevozu spremnic in železniški urad jo vzame namesto plačila. 7. 14. Naknadna povrnitev potnih stroškov, ki jih je imel vračajoči se begunc, se ne dovoljuje.

— V Prvačini prirede dne 25. julija domači igralci Medvedovo tragedijo »Za pravdo in srce«. Pričakovati je na ta dan v Prvačini ogromnega obiska.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. julija 1920.

— Dementi o bombah. Ljubljanski dopisni urad je, z uradne strani pooblaščen, dementiral vest tržaškega dnevnika »L' Era Nuova«, češ da je italijanska financa v Logatcu ustavila tri železniške vagonne in konstatirala, da sta dva vagona polna dinamitnih bomb in municijskih zabojev. To je vse prav. Ni pa prav, da Ljubljanski dop. urad v tej notici — z uradne strani pooblaščen — indirektno, toda očitno napada »Slov. Narod«, ker je registriral to vest kot dokaz italijanske zlobnosti, in sicer pod naslovom »Infernalne italijanske laži« in s pripombo »To je laž, ki se jo da kar prijeti. Kdo pa je poslal to razstreljivo? Naj vendar to povedo!« Iz uradne notice Ljubljanskega dopisnega urada pa je razvidno, kakor bi »Slov. Narod« kratkomočno potrčil resničnost te zlobne laži. Na vse zadnje se še lahko zgodi, da bodo lepega dne naš list uradno proglasil za glasilo italijanskih nacionalistov! Sunt certi denique fines!

— Večerna razsvetljava jezera in otoka na Bledu obeta biti nekaj izrednega, tako čitamo v »Slovenec«, in sicer v dopisu z Bleda, priobčenem v številki z dne 22. t. m. Komu na čast, bo povpraševal razveden čitatelj našega lista. To mora biti gotovo oseba, ki si je pridobila za naše osvobodjenje in zedinjenje z našimi brati mnogo več zasluge, nego naš narodni kralj Peter, na katerega je klerikalna občina Bled letos ponovoma pozabila o priliki njegovega godu. Kdo je torej ta oseba oziroma kdo so te osebe? To so, kakor nam pripoveduje »Slovenec«, češkoslovanski, hrvatski, belgajski, francoski, ameriški in angleški Orli, ki pridejo dne 1. avgusta z mariborskega orlovskega tabora na obisk na Bled. Zasluge vseh teh Orlov so za naše osvobodjenje gotovo večje, nego one kralja Petra, posebno pa zasluge Francozov in Angležev, ki so nam s tako verno pomagali, da ima priti najboljši del našega naroda pod italijanski jarem. Naravno je torej, da pozivljamo »Slovenec« dopisnik z Bleda okoličane iz sosednih župnij, naj se sprejema v obilnem številu udeležijo, ter da izjavljajo, da bodo (kdo?) posebno hvaležni za narodne noše. Kje bo pa denar za »dostojen sprejem gostov«, za katerega se glasom dopisa v »Slovenec« na Bledu (zopet vprašamo kdo?) živahno pripravljajo? Ej, stvar je preprosta: denar, ki so ga prištedili blejski klerikali ob priliki godu narodnega našega kralja, se porabi za dostojno proslavo prihoda internacionalnih — Orlov! Čestitamo!

— Slovenci, posnemajte! Družba sv. Cirila in Metoda je prejela vsoto 510 K, katero je zbrala stalna češko družba v Narodnem domu v Ljubljani. Vrlim bratom Čehom se najiskreneje zahvalujemo in prosimo, da tudi v bodoče ohranijo naši slovenski obrambeni družbi svojo naklonjenost. Rodoljube, ki se zanimajo za procvit slovenskega naroda, pa pozivljamo, da se zganajo in da začno prav marljivo delovati vseh poldnev v korist CMD, ki bo morala prenehati s svojim delovanjem, zlasti v zasedenem ozemlju, ako se ji dohodki znatno ne pomnožijo. Na delo torej!

— Kje je resnica? G. okr. sodnik dr. Fischinger iz Novega mesta nam piše, da so očitana, naperjena proti njemu iz Gornjega grada, brez podlage, da pa je res, da so njeza sama zasledovale avstrijske oblasti. O isti stvari pa nam pišejo iz Sevnice: Spomini na najboljši žalostne pretekle dni se vzbujajo Sevnčanom, ko čitajo rekrutacije o delovanju dr. Fischingerja v Novem mestu in Gornjem gradu. Nedopustno bi bilo, prepustiti pozabljivosti dogodka, ki so bili tekom vojske v ozki zvezi z dr. F. in sevniskim okraju. Ko je izbruhnila vojska in se je začel lov na zavedne Slovence, bil je dr. Fischinger kot »k. k. Richter« duša nemške gonje. S ponosom je izvajal svoje pokolenje iz nemškega Solnograškega doma se je samo nemško govore. Da je bil najboljši sodnik na

vojna posojila, vojne dajatve in je osebno pobiral stare cunje. Naravnost gniljivo je, kako se je sam še pred polomom hvalil, da je na neki občinski seji predlagal, koliko naj podpišejo vojnega posojila. Ker so bili pa nekateri kmetje že nejevoljni in je nekdo ugovarjal, vstal je dr. F., kakor je sam pripovedoval, in zagrozil: Tako, če ugovarjate, potem pa vedite, da sem jaz c. kr. sodnik in primoran Vas naznaniti državnemu pravdnistvu. In vsi, kakor je zatrdil, so zlezli pod klop. Dr. F. je prav rad delal nemške protokole s slovenskimi strankami. Imel je zveze z vsemi nemškimi avditorji in oficirji, ki so imeli nezanesljive Slovence v evidenci. Balli so se ga vsi tržanji hujše kot žandarja. Raini nadsvetnik Šelisker je kot njegov sodni predstavnik vedno trepetal pred njim. Splošno se je govorilo, da so vsi vpoklici zavednih tržanov k vojakom bili delo dr. F. Zato pa je baje zahteval od glavarstva odklovanje ter se je pred sicer dostojnim glavarjem Nemcem dr. Neuwirtom blamiral. Po preobratu se je dr. F. hitro akomodiral. Zahteval je sicer sam disciplinarno preiskavo, ker ga je vest težila, zakril pa je sledove s prošnjami in solzami in se izdajal kot dobrotnika, češ, vse zveze z nemškimi avditorji in oficirji je porabil za to, da je osumljene Slovence prikrival. Preiskava je bila sicer negativna, ker se ni dalo drugega dokazati, kakor da je dr. F. nezanesljiv možakar. V dvomu je bil oproščen. Imeniten žongler pa je vseeno. Nacimrat je postal klerikalec. Poprej bi ga lahko prištevati med Stajerčjane boljše vrste. Naroden je imel samo »Grazer Tagepost« in »Grazer Tagblatt«. Šele po preobratu si je naročil slovenske liste. Izdal se je hitro kot žrtva katoliškega prepričanja, čeravno ni šel nikdar v cerkev, razen k cesarskim mašam. O njegovem razmerju do strank bi se dalo še več povedati, to pa naj zadostuje, da moža ne privoščimo nobeni slovenski stranki.

— Dr. Gvidon Sajovic. Dames je umrl na svojem očetovskem domu v Kranju profesor na II. drž. gimnaziji dr. Gvidon Sajovic. Pokopni je bil eden najmarljivejših naših narodoslavcev ter izredno nadarjen in priljubljen šolnik. Posvečal je svoj prosti čas raziskovanju naše favne ter zaslovel med našim narodom kot strokovni pisatelj. Svoje študije je specializiral zlasti na nižje vretenčarje, bil pa je tudi izborni ornitholog, v katerem oziru se imamo baš njemu zahvaliti za širše spoznanje ptičjega rodu v naši domovini. Bil je odlični sotrudnik zagrebške »Prirode« in eden najmarljivejših članov Muzejskega društva. Kremenit značaj, skoz in skoz naprednega mišljenja je bil do skrajnih mej tolerant in blagohoten ne samo svojim vrstnikom nasproti, marveč pred vsem v občevanju z mladino. Obširneje opišemo njegovo življenje in delovanje v ponedeljek. Bodi mu lahka domača zemlja.

— Prevoz ponesrečenega Robleka v Radovišico. Sinoči so pripeljali v Ljubljano mrtvo truplo ponesrečenega lekarnarja Robleka. Krsta je bila nameščena v posebnem vagonu. Vagon so ustavili v Ljubljani, da so ga oblastveno pregledali.

— Italijansko izzivanje. Po ljubljanskih ulicah srečava človek razne laške obraze, ki glasno in demonstrativno kriče v italijanski. Deloma so to ženske raznih tukajšnjih uradnikov in delavcev (v Pollakovih tovarni, deloma pa razni moški elementi, o katerih menda še policia ne ve, kaj imajo tu opraviti. Poleg teh je čuti po ulicah tudi mnogo nemških nacionalcev iz Gradca in Avstrije, ki opravljajo tu službo nemških agentov. Vse te elemente naj policija in vlada spodi iz Ljubljane, kakor pade Italijani in Nemci Slovence iz Trsta. Reke odn. iz Gradca in Dunaja! Vsaka obzirnost je tu v narodnem političnem oziru greh in škandal!

— Tiskopisstvo čez demarkacijsko črto in za znatno prenehalo od

kar je laška lira padla na 3 K 80 vrn. Preklinjajo pa to laško liro zdaj tisti naši kmečki lakomneži, ki so prodajali pozimi in spomladi Italijanom, ko je lira stala visoko (7 in več K) — govejo živino in les. Prav se godi tem prevarantim ljudem!

— **Deželna vlada za Slovenijo dela propagando za orlovski tabor v Mariboru.** Iz Maribora nam poročajo: Tukajšnje okrajno sodišče in tudi druge oblasti so dobile od pokrajinske vlade za Slovenijo vabilo, da se udeležijo orlovskega tabora v Mariboru z zagotovilom, da se dovolijo vsem udeležencem tabora izredni dopust 4 dni. — Brez komentara!

— **Slovensko srce, odprl se!** Pred štirinajstimi dnevi je apeliral oddelek poverjenosti za socialno skrb na slovensko javnost, da bi prišlo k pomoči stradalajočim slovenskim dečim na Dunaju. Na oni poziv se je priglasilo recit in beri — štirinajst družin! Otrok pa moramo porazmestiti 172. Se enkrat apeliramo na slovenske družine, da bi sprejele za čas počitnic stradalajočo slovensko dečo z Dunaja v brezplačno oskrbo. Za zgled naj nam bodo Čehi, med katerimi se je priglasilo na prvi poziv »Českega srca« za sprejem česke deče z Dunaja 10.000 družin. Prijave sprejema do 26. julija. Poverjenost za socialno skrb v Ljubljani, oddelek za zaščito dečev in mladine.

— **Potovanje v inozemstvo.** Ministrstvo za notranje stvari objavlja z dopisom od 2. julija 1920, št. 986, da je za potovanje v inozemstvo treba izpolniti nastopne formalnosti: Za potovanje v Dansko: Za daljše bivanje v Danski je treba imeti posebno dovoljenje od kraljeve danske vlade, za potovanje zaradi trgovine pa je potreben vizum tukajšnjega konzulata. Za potovanje v Češko - slovaško republiko in na Poljsko ali za prehod preko njih ne obstajajo druge formalnosti, kakor samo vizum potnih listov s strani češko - slovaških ali poljskih konzulatov ali diplomatskih zastopstev v našem kraljestvu. Isto velja tudi za potovanje v Romunijo. Kdor pa hoče dalje časa ostati v Romuniji, mora dobiti posebno dovoljenje od romunske vlade. Vse osebe, ki žele potovati v Avstrijo ali preko nje v kako drugo državo, morajo imeti potne liste z vizumom diplomatskih zastopnikov Avstrije. Diplomatski zastopnik v Beogradu daje vizum za državljane iz Srbije, Srma in Vojvodine; državljani iz Hrvatske, Slavonije in Medjumurja pa daje vizum pisarna za izdajanje potnih listov v Zagrebu; za Slovenijo izdaja vizum avstrijska konzularna pisarna v Ljubljani; pisarna za izdajanje potnih listov v Sarajevu izdaja potne liste za državljane iz Bosne, Hercegovine in Črne gore. Glede potovanja v Ameriko velja nastopno: Osebe, ki žele iti v Ameriko, morajo imeti potni list, na katerem mora biti njihova slika in pečat občine, ki jim dovoljuje pot v Ameriko. (Na enem potnem listu se morajo navesti oče, mati, mož in žena, otroci moškega spola pod 16 leti, ženskega spola pod 21 leti.) Zaradi vidiranja potnega lista morajo stranke osebno priti v ameriški konzulat, razen otrok, ki so mlajši od 16 oziroma 21 let, ki so navedeni v istem potnem listu s starši. Razen tega morajo imeti osebe, ki potujejo v Ameriko, tudi spričevalo policijske oblasti o svojem ponašanju. Moški morajo imeti tudi spričevalo policije o svojem službovanju v vojski za časa vojne, to je ali so služili v avstro-ogorski vojski. Osebe, ki prihajajo na ameriški konzulat zaradi vidiranja lista, morajo imeti s seboj še eno sliko, ki jo konzulat po izvršeni deklaraciji zadrži v svojem arhivu. Taksa za vizum je dva dolarja, ki se pa lahko plača v dinarjih po dnevnem kursu, in sicer za vsak potni list. Vizum si morajo stranke nabaviti v oni državi, iz katere potujejo. Stranke si morajo nabaviti vizum vseh držav, skozi katere potujejo do svojega cilja.

— **Pristojbine za vidiranje potnih listov inozemcev.** Ministrstvo za finance je sporočilo deželni vladi za Slovenijo: Po pooblaščenju v 1. dodatku T. Br. 238 zak. o takсах je g. minister za finance s svojim sklepom od 7. aprila 1920, l. Br. 2803 odločil: »Da naša poslatništva, konzulati in misije v inozemstvu, kakor tudi ostale pristojne oblasti v tuzemstvu zahtevajo od tujih državljanov za vizum potnega lista isto takso in v istem novcu, kakršno takso in v kakršnem novcu jo zahtevajo tuje oblasti v tej državi, vendar pa ne sme biti manjša od vrednosti 10 dinarjev. Radi tega morajo tukaj naše politične oblasti, ki izterjajo te takse od tujih državljanov, zahtevati plačilo teh taksov v oni vsoti in novcu, v kateri zahtevajo to takso tuje oblasti v naši državi. Generalna direkcija posrednih davkov je dobila od ministrstva za zunanje stvari izvestilo, da zahtevajo tuja poslatništva, konzulati in misije v naši državi na račun omejenega nastopnega razmerja: 1. Še-

škoslovaško poslatništvo a) za trgovce 63 dinarjev, b) za privatne osebe 21 dinarjev, 2. Poljsko poslatništvo 8 dinarjev, 3. Grško poslatništvo 50 dinarjev, 4. Italijansko poslatništvo 50 dinarjev, 5. Avstrijsko poslatništvo 30 dinarjev, 6. Romunsko poslatništvo 10 dinarjev, 7. Francoski konzulat 10 frankov, 8. Švicarski konzulat 25 dinarjev. (V Švici se samo za prehod (visa pour transit) la Suisse sans ariet) plača 5 švicarskih frankov). 9. Madžarska delegacija 31 dinar. 10. Belgijsko poslatništvo a) za navaden vizum 10 frankov, b) za vizum z rokom od šestih mesecev do dveh let 25 dinarjev. Radi tega imajo naše pristojne oblasti v državi zahtevati od državljanov odgovarjajočih držav ravno toliko takso in v istem novcu.

— **Poziv abiturientom.** »Deutscher Burschenbund« na Dunaju pošilja nemškimi abiturientom poziv, v katerem pravi med drugim: Kriza, v kateri so danes duševni delavci, bo marsikoga zadržala od nadaljevanja študij na visokih šolah. Židi pa silijo v srednje šole, kakor nikdar prej; šli bodo tudi na visoke šole. Svarili bodo Vas pred tem ali onim poklicem, sami pa bodo študirali za dotični poklic. Tako so leta in leta svarili pred medicinskim študijem in so dosegli, da za dobre zdravniške službe ni Arijcev in jih zasedajo židi. Akademski poklici se dolgo niso tako prenapolnjeni, kakor se misli. Kdor ima veselje do študija in upa, da bo dovršil visoko šolo, naj se ne da odstrašiti — prišli bodo zopet boljši časi. Potem naštevajo celo vrsto strok, ki kažejo dobro bodočnost. Zveza ima tudi svojo posredovalnico za službe in ve, kateri poklici so najbolj priporočljivi. Vse to velja v tem večji meri za naše razmere. Res je, da danes ljudje z visokošolsko izobrazbo nimajo sijajnih dohodkov, uradniki zaslužijo manj kot nekvalificirani delavci. Toda narod in država potrebuje ljudi z visokošolsko izobrazbo. Mi nimamo zdravnikov, ne živinozdravnikov, ne tehnikov, ne profesorjev za kemijo, opisno geometrijo, moderne jezike itd. Visokošolske vsake stroke bi morali stopiti v stik s strokovnimi organizacijami, da izvedo, kje je najnujnejša potreba in potem svetujejo abiturientom, katerim strokam se naj posvetijo. Državna uprava mora vedeti, kje najbolj primanjkuje delavcev, mora za dotične stroke ustanoviti štipendije in jih deliti po vrednosti in potrebnosti, ne pa po protekciji!

— **Zagrebski »Obzor« o slovenski drami.** O priliki kongresa jugoslovanskih igralcev v Zagrebu sta na odru zagrebskega kazališta gostovala dramska ansambla beogradskega in ljubljanskega gledališta. Srbljanci so uprizorili Stankovićevo »Kostano« s petjem. »Obzor« piše, da je »Kostano« izredno živa in izredno plastična slika narodnega življenja v srbskem Vranju in okolici. Milje je v njej detajliran do najmanjše tančice, a karakterji so prikazani tipično. Vstavljene pesmi so vse po vrsti primerne situaciji ter prinašajo v celoto prijetno pestrost, podajajoče slikam narodni kolorit. Ga. Mara Taborska, gg. Milorad Gavrilović in Ljubo Stanojević, prvaki beogr. drame, so se odlikovali. Naslednjega večera so Slovenci uprizorili Cankarjevo farso »Pohujšanje v dolini šentflorijski«. »Obzor« piše: Ovo prvo gostovanje braće Slovenaca u svakom pogledu zadovoljava. Odlične umjetničke kvalitete glumaca, te vanrednom vještinom dotierana krasna režija pridonijela su uspehu komada, koji svojim simbolično-satiričnim sadržajem dava s tehničke strane mnogo poteškoća režiji, a glumcima otežava interpretaciju. Uza sve to je uspeh bio vrlo dobar. Nakon predstave beogradskega pozorišta ljubljansko nas je gledališče utvrdilo u uvjerenju, da naša tri glavna kazališta, zagrebačko, beogradska i ljubljansko dostojno reprezentuju jugoslavensku kazališnu umjetnost. Igra ljubljanskih glumaca u cjelini je bila dobra. Tipovi bogoljubnih licemjeraca iz doline svetoga Florijana izraženi su u tančice. O svakom se pojedinom glumcu može kazati, da je svoju ulogu savjesno i s umjetničkim razumijevanjem obradio, tako da svaka karikirana figura šentflorijske čeljadi bude u skladu sa jedinstvenom harmonijom komada. O režiji komada smo već kazali, da je bila vrlo dobra, pa redatelj g. Šestu pripada svakako najveća zasluga, da je komad tehnički vješto iznesen na pozornicu. Publika je poslije svakog čina burno aklamirala glumce.

— **Nabiranje milodarov za vojne invalide.** V vojnom ministarstvu v Beogradu se je ustanovil poseben odbor, ki se bo pečal z nabiranjem milodarov za vojne invalide, katerih je v Jugoslaviji precej. Vse splošno naj bi se nabirali prispevki usmiljenja in hvalečnosti naroda napram junakom na Vidov in Petrov dan. Tretjina teh prispevkov se uporabi za spomenik zmaga in ujedinitelja, ki smo ga po

tolikih in tako krvavih vojskah vendarle dosegli. Bojevali smo se nešteto krat, naj omenimo le vojske 1804—1812, 1815, 1848, 1862, 1870—1878, 1885 ter od leta 1912 do današnjega dne. Odbor za nabiranje prispevkov za vojne invalide upa, da bo vsak Srb, vsak Hrvat in Slovenec, brez razlike spola in starosti čutil dolžnost, ki jo ima naš narod do junakov, ter se na ta način zahvalil padlim. Odbor prosi, naj bi se v vsakem mestu osnoval mestni odbor, ki bi podpiral glavnega. Kar bi odbor nabral, naj bi poslal najbližjemu vojaškemu poveljstvu, ki odpošlje vsoto denarja centralnemu odboru kot vidovdanski in petrovdanski dar.

— **Z magistrata.** Zaradi priprav za bližnje občinske volitve ostane mestni popisovalni urad do preklica za stranke zaprt. Izvzete so samo res nujne in neodložljive zadeve.

— **Poročila se je danes gospodična Marija Jarčeva z gospodom Rafaealom Stamacem.**

— **Promovirana je bila na češkem vseučilišču v Prazi za magistra farmacije gđc. Nežica Oražen iz Ribnice.**

— **Promocije.** Dne 19. julija sta promovirala na zagrebskem vseučilišču g. cand. pharm. France Bizovičar in Stanko Hočvar na čast magistra pharmacie, istega dne pa na češki živinozdravniški visoki šoli v Brnu g. Joža Gerbič iz Solkana pri Gorici in g. Joža Kunc iz Logatca za živinozdravnike.

— **Novo poslopje južne železnice** ob zgornjem koncu Resljeve ceste je dograjeno do prvega nadstropja.

— **Na stavbni prostor bivšega voj. preskrbovališča** se dovažajo za nove stavbe Ljubljanske kreditne banke in Jadranske banke stavbni material.

— **Demoliranje glavnega poslopja stare predilnice.** Pretekle tedne so na tem starem posloju že odstranili streho in strešni stol, tako da stoji danes le še zidovje tega objekta. Na stavbišču poleg predilnice je temeljno zidovje novega poslopja Jadranske banke že dovršeno. Od podrtih objektov se je pridobilo tu mnogo uporabnega stavbnega materiala.

— **Jubilej dela.** G. Valentin Accetto, mestni zidarski mojster in posestnik, sedaj načelnik strokovne zidarske zadruge za Slovenijo, praznuje 40letnico svojega delovanja kot samostojen mojster v zidarski obrti. Še mnoga leta!

— **Iz državne službe v ministru** za trgovino in industrijo v Beogradu so dosedaj izstopili gg.: dr. Slokar, dr. Olip, dr. Vladimir Orel, Slavko Turel, Edi Kunst, dr. Fr. Radej in dr. Vane Radej.

— **Nadzorstvo na našem življskem trgu** je skrajno pomanjkljivo, zato uganjajo kmetijski producenti in ljubljanske branjeve tak terorizem in draženje živil, da bi bil že zadnji čas, da se napravi konec temu roparskemu odiranju.

— **Popis živine, voz in opreme.** Na tozadevni razglas, ki je nabit na mestni deski in po mestu, se interesentje opozarjajo.

— **Vrli ženi v slovo.** Predvčerajšnjim so spremili k zadnjemu počitku posestnico in zeliarico, dobro znano gospo Marijo Svetlin-Homanovo iz Linhartove ulice št. 28. Pred hišo in pri odprttem grobu ji je zapel »Ljubljanski Zvon« dve gniljivi žalostinki v slovo. Tesarsko društvo pa jo je spremilo z zastavo do groba. Pokojnica je bila originalna žena, navidež grčava, a blaga duša starega kova in vedno odločna in zvesta pristašica naše stranke. Bodi ji blag spomin!

— **Poslovanje mariborskega stanovanjskega urada.** Maribor, 23. julija. Mariborski stanovanjski urad je vzor doslednosti. Mariborsko časopisje ga je pred kratkim pozvalo, da prične s čiščenjem, in da naj izžene iz Maribora vse one tuje elemente, ki državi ne samo škodujejo, marveč pri nas nimajo ničesar iskati. Stanovanjski urad na je bil sebi dosleden in je res prišel s čiščenjem, a ni pričel izganjati tuje elemente marveč — naše jugoslovanske penzioniste. 20. t. m. jim je dostavil odlok, da se imajo odstraniti iz Maribora in da je priziv dovoljen le tekom 3 dni. Tako se pri nas postopa z našimi ljudmi!

— **Koroški dan v Črnomlju.** Dne 18. julija l. 1920 je priredil Koroški odbor v Črnomlju leno narodno slavnost pod imenom: Koroški dan. Dopoldne so vrle gospodične prodale cvetke, zlasti »planinke«, katere so bile za to priliko natrgane na visokih bohinjskih planinah; druge so zopet pobirale narodni davek. Popoldne je bila vrtna veselica z odbo, petjem in srečolovom. Celodnevna prireditev je prinesla našim Korošcem 10.568 K čistega dobička. Koroški odbor izreka prisrčno hvalo vsem, ki so pripomogli k tako lepemu vsehu!

— **Služba božja v slovenskem jeziku** se vrši v nedeljo ob osmih zjutraj v tukajšnji evangelijski cerkvi na Gosposvetki cesti.

— **Laško vino, črno, točijo** po Notranjem po 13 K liter, to je po 3 lire. Pri nas stane najslabši čvček 20 K, kvečjemu kak — jabolčnik bi se staknil za 12 do 16 K, pa se »farba« ljudi, da se tu ali tam toči »Banaško vino« po 16 K. — V Banatu pač, ne pa v Ljubljani!

— **Na šentjakovski semenj** jutri, v nedeljo, v spodnjih prostorih vojaškega strelišča, Dolenjska cesta 1b, postajališče električne, v prid šentjakovski knjižnici opozarjamo občinstvo, da se ga udeležijo v čim največjem številu. Začetek ob 3. popoldne, vstopnina 4 K, otroci do 10 let v spremstvu odrastlih prosti. Zaba-va najraznovrstnejša in neprisiljena, originalne zanimivosti. Preplačila se z ozirom na kulturni namen hvaležno sprejemajo.

— **Odbor za slavnosti sprejem regenta** proda 125 kosov lesenih mizic (vsaka 0.12 m³ lesa), 17 kosov dvostopnih tribun (vsaka 0.382 m³ lesa), 32 kosov trostopnih tribun (vsaka 0.61 m³ lesa). Og. stavbeniki, kakor tudi društva, ki se zanimajo za te predmete, naj pošljejo do 27. t. m. pismene ponudbe v zaprtih ovitkih mestnemu stavbnemu uradu v Ljubljani. Ako tudi reflektira le na en del zgoraj označenih predmetov, more staviti tudi le delno ponudbo.

— **Javno kopanje v Gradaščici** pod Kolezijo je od nekdaj prepovedano, vendar tamkaj kar mrgoli kopajoče se mladine obojega spola. Kopanje mladine se je razvilo v zadnjem času celo nižje od mosta pred trnovsko cerkvijo, torej kar na javnem trgu. Vseled sklepa občinskega sveta iz l. 1912, ko se je vojaško kopališče iz takozvanega »Pasjega broda« iz moralnih ozirov in vsled dotoka nesnažne vode v basini kopališča v Koleziji premestilo na Mali graben, je tudi kopanje v Gradaščici nad Kolezijo strogo prepovedano. Ta prepoved je veljala do letos. Letos se pa na to prepoved in na tam nahajajoče se table s tozadevnimi napisi nihče več ne ozira, kajti koj od Kolezije naprej mrgoli kopalev obojega spola. To je v veliko kvar za kopališče v Koleziji in njega posetnike. Ker je struga Gradaščice od Kolezije do Gline zelo blatna, je voda močno skaljena in dohaja taka, kljub dobro napravljenemu čistilniku, tuid v basini. Nastane torej vprašanje, kako pridejo posetniki kopališča v Koleziji, ki plačajo predpisano pristojbino, do tega, da se naj kopeljo v skaljeni vodi. Brezozirneži napravljajo pa tudi obutno škodo lastnikom, ker je na obeh straneh Gradaščice, ne le samo pohojena, temveč naravnost uničena trava. Potrebna je torej prepoved kopanja v Gradaščici, posebno nad Kolezijo, ker je voda, oziroma struga vsled v njej nahajajočih se korenin in blata zelo goljufiva in nevarna. Dokaz tem je, da sta v teku 14 dni utonila dva kopalca, eden pred dotokom v basini, drugi pa na »Pasjem brodu«. Obratamo se na policijsko ravnanje, da v tem oziru nemudoma potrebno ukrene in odredi zopetno strogo nadziranje omenjenega dela Gradaščice. — Kaj neki poreče k temu »Slovenec« in njegov bratec »Večerni list«. Prvi se spodkita nad skupnim kopanjem, ki ga občinstvo samo želi in ki je po vseh kopališčih samo obsebi umevno, navajajoč, da je skrajno pohujljivo za mladino, označujoč to »Sodomo in Gomoro«. »Večerni list« pa zahteva, da se Hribarjev gaj, ki se je zaprl »najemniku kopališča na ljubot, zopet in takoj odpre, dasi dobro ve, da se je zatvoril radi tam shajajoče se drhali, ki je bila v največje nadlego in škodo kopališčnim napravam, radi permanentne kraje kopelnege perila, posebno pa radi praveate »Sodome in Gomore«, ki se je gojila na tem prostoru. Da bi bilo zavijanje popolneje, bi bil moral se dostaviti, da je najemnik kopališča radi »lukusa« žrtvoval okroglo 2000 K za ograjo iz bodeče žice ob celi dolžini »Gaja« in ne radi preprečitve škandaloznih razmer. Kakor ta dva brata, zaključujemo: »Odpri tedaj se Hribarjev gaj in skriven kotiček v procvit »Sodome in Gomore« zopet na razpolago daj«.

— **K pomanjkanju stanovanj.** Opozarjamo na današnji oglas Christoph & Unmack d. d., Niesky v Gornji Lužici (Oberlansitz) in priporočamo bralcem firme najtopleje. Pri današnji stiski za stanovanja bi bilo opozoriti posebno na to, da imenovana firma v kratki dobi gradi enorodbinske in dvorodbinske hiše po Döcklerjevem sistemu, gradi vile in stanovanjske hiše v bločni obliki vsakega sloga in omenjamo zlasti, da je firma pokazala posebno spretnost pri lesenih stavbah (Freibau), pri čemer se opira še na desetletja izkušnje. Veliko zmožnost leta 1882. ustanovljene firme Christoph & Unmack d. d., ki si jo je pridobila kot najstarejša in največja specialna graditeljska razložljivih lesenih stavb ne samo v Evropi, nego tudi čez morje, naj osvetli nastopni razvid: a) 3500 delavcev in uradnikov, 500.000 kvadratnih metrov tvorniške površine, 60.000 m³ pozidane ploščine, 6000 m³ za zalogo lesa, 18.000 m³ prostora za na prostem naloženo les, 1900 m³ sušnice, 10 žag. jermenikov, 140 strojev za obdelovanje lesa, stroji na 1000 konjskih sil. Vsega skupaj je postavila firma Christoph & Unmack d. d. lesenih zgradb v 2.000.000 m³ ploščine. Iščanje in tvo-

rilna zmožnost firme, oprta na preizkušeno sodelovanje spretnih statistikov, tehnikov, strokovnjakov za velikanse lopo in lesene zgradbe jamčijo korektno, brzo postavljenosti tudi največjih lesenih gradbenih projektov, zasnovanih kot polnostenske, mnežne itd. gradbe, po potrebi na vezavo in sklep, zbit, staknjeno itd., različni načini spojin, porabljeni pri kaki stavbeni obliki ali pa primerno združenju.

O stanovanjskih hišah in vilah ter »lesni prosti gradnji« izidejo v najkrajšem času natančne razprave.

— **Razpis službe podkovskega mojstra** na državni žrebovalni Selo pri Ljubljani. Služba bi bila za enkrat provizorna in plača po dogovoru. Po enoletnem zadovoljivem službovanju bi sledilo definitivno imenovanje in uvrstitev v kategorijo državnih poduradnikov. Pogoj za sprejem v službo so: jugoslovansko državljanstvo, neoporečnost, starost nad 18 in pod 40 let in z dobrim uspehom dovršena podkovska šola. Prošnje naj se opremiti s krstnim listom, domovnico, uradnim zdravniškim spričevalom, hravnostnim spričevalom pristojnega županstva in s spričevalom podkovske šole. Kompetentni naj navedejo v prošnji tudi svoje zahteve glede plače.

— **Koncert, jutri, v nedeljo, pri Lozarju, Sv. Jakoba trg., vstopnina prost.** K obilni udeležbi vabi J. Poženel.

— **Julio Meil, d. d., s kapitalom** Jadranske banke, preosnovana v jugoslovansko podjetje, opozarja cenj. št. telje na današnji inserat.

Kultura.

— **Glasbena Matica.** Pevski zbor Glasbene Matice naznanja vsem pevcom in pevčkam, da se vrši skupnja za koncert na Bledu v torek 27. t. m. ob 8. zvečer. — Odbor.

— **Pevski zbor »Glasbene Matice«.** Za koncert na Bledu dne 1. avgusta se vrši v torek dne 27. t. m. pevška vaja in sestanek ob 8. uri zvečer. Zelo nujno in važno! — Odbor.

— **Neznani Goričanki!** Uredništvo je sprejelo naslednje pismo: Neznani Goričanka je objavila v Vašem cenj. listu pesem, polno pristranosti »Sočic« in pozvala skladatelje, da pesem uglašijo v priprostem narodnem duhu. To sem skušal storiti, uglašeno pesem vam v prigrbu pošiljam. Naj ostane tudi moje ime neznano. Narod si bo pesem enkrat pri koncertu ali veselici zapeto takoj osvojil. Morda poskrbi razmnoževanje partiture nad vse agilno pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Neznani Goričanki moj iskren pozdrav. — Neznaneec iz neznanega kraja. — Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« bo skladatelji želji ustreglo in skladbo radevolje založilo, jo razmnožilo ter razposlalo vsem slovenskim pevskim društvom.

— **»Ljubljanski Zvon« v Rogoški Slatini.** Preteklo nedeljo je priredilo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Rogoški Slatini koncert, ki je nad vse pričakovano dobro uspel. Prejšnji večer je bil sicer koncert citrarskega kluba vsled slabega obiska odpovedan, kar pa vrlih pevcev »Ljubljanskega Zvona« ni strašilo. Točno ob 6. popoldne je zapel moški zbor na stopnicah pred Zdraviliškim domom prav samozavestno »Slovenac, Srb, Hrvat«, da se je moglo na pesem razgledati po letovišču. Mahoma se je zbralo na stotine šetalcev in ogromen aplavz je sledil končani pesmi. Koncert se je pričel ob 9. zvečer pri popolnoma zasedeni dvorani Zdraviliškega doma. Vspored koncerta je bil res izbran. Prva točka vsporedja je bil moški zbor z Jenkovo »Što čutiš«, »Večer na morju« in nekaj koroškimi narodnimi in žel za res precizno in lepo prednašanje obilo pohvale. Ravno tako lepo sta bila izvajana druga dva ženska zbora, ki ju je spremljala na klavirju gđca. Nilka Potočnikova. Izmed mešanih zborov sta najbolj ugajala »Mladi junak«, ki se je moral ponoviti ter »Izgubljeni ovec«. Nad vse lep koncert so zaključili pevec z »Lepo našo domovino«. Gosp. pevovodji Prelovcu sta bila izročena v priznanje dva krasna šopka. Ta vrlo lep koncert bo gotovo ostal vsem posestnikom v neizbrisnem spominu. Končno bodi omenjeno, da so koncert posetili izključno le Jugoslovani. Nemci in Židje slovenske prireditve dosledno ignorirajo.

— **Zadnja številka »Revue Yngoslavave«** v Parizu je prinesla simpatičen prikaz Zupančičeve knjige »Ave Illyriac«, ki na spreten način brani naše Gorisike in Istro pred pohlepnošjo Italijanov. Tu je še enkrat ponatujen francoski prevod V. Vodnikove ode Napoleonu »Ilirija oživljena«.

— **Ljubljanski Zvon, št. 6,** ima vsebino: Vojeslav Mole: »Iz sužnjevih sonetov«. — Franjo Roš: Potovanje. — Ivo Šorli: Gospa Silvija. Povest. (Dalje). — Miran Jarc: Uvodna. — France Veber: Bergsonova teorija smisla. — (Dalje). — Ivan Zorec: Ljubica. Kos potopisa. (Dalje). — Pastuškin: Dva vlaka. — Marija Kmetova: Brez tal. — L. M. Škerjanec: Glasbeni pregled. (Konec). — R. Peterlin: Petruška: Večer na polju. — Ivan Albreht: Tomljeve Tine mlada leti. (Dalje). — Igo Gruden: Sedela v solcu si. — Dr. A. Zigon: Korytkova pogodba z Blaznikom iz leta 1838. (Dalje). — Franjo Roš: Sredi poti. — Marija Kmetova: Bosna. — Književna poročila: Askerčeva ditanka. (J. A. G.). — Gangl Engelbert: Zbrani spisi za mladino. (A. Funtek). — Marko Senjanin, slovenski Robinson. (Pavel V. Breznik). — Ivan Andrič: Put Alije Gierzeleza. (Ivan Zorec). — Sevic Milan: Obrazovanje učitelja i dečja knjiga. (K. Ozvald). — Sagedin Stefan: Naš današnji ustavni položaj. (Leonid Pitamic). — Kronika: XVII. umetnostna razstava v Ljubljani.

(K. Dobida.) — Naši prevodi. — Nove knjige.

— Jubilej dveh slovanskih znanstvenikov. Eden izmed največjih slovanskih narodopiscev je profesor češke univerze v Pragi Jiří Polivka. Za njegovo šestdesetletnico je izdala »Společnost národopisná Musea Československého« zbornik spisov, posvečenih njemu, ki ga je uredil dr. Jiří Horák (>Sbornik prací venovaných Prof. Dr. J. Polivkovi etc., Praha, 1918, str. 258. V knjigi ooročajo Tille, Máchal, Weingart, Haškovec, Paul, Horák o Polivkovem narodopisnem in literarnozgodovinskem delu. — Letos poteče 50 let, odkar je sedanjí profesor varšavske poljske univerze Jan Baudouin de Courtenay izdal svoje delo »O staropolskem jeziku do 14. stoletja«. To priložnost bode porabil njegovi prijatelji in učenci ter izdali znanstven zbornik, posvečen njemu. Tudi nekateri jugoslovanski znanstveniki so pozvani, da sodelujejo. Baudouin je napisal več znanstvenih razprav o beneških Slovencih.

Najnovejša poročila.

ČEHOSLOVAŠKI MINISTRSKI PREDSEDNIK V TRSTU.

Trst, 23. julija. Včeraj je prisel semkaj čehoslovanski ministrski predsednik Vlastimil Tusar. Na kolidvoru so ga sprejeli samo člani čehoslovanskega konzulata. Tusar je takoj odpotoval v Porto Rose, kjer se je nastanil v Palace Hotelu. V kopališču ostane 2 ali 3 tedne.

TREZNO PRIZNANJE.

Rim, 22. julija. »Massaggero« piše: Medtem, ko se nahaja dežela v vedno bolj kritičnem gospodarskem položaju, ko oddaljuje vsakovrstna nasprotja naša jadranski mir, ki bo toliko težji in toliko ne »odnejši« kolikor bolj pogosti bodo ljudski nemiri, je treba z veliko žalostjo konstatirati nezmožnost vodstva večine sindikalističnih in političnih organizacij napram divljanju neodgovornih, nacionalističnih in predrznih elementov. Ako se bo to tako nadaljevalo, je vsako upanje na rešitev izgubljeno. Toda narod s 40 milijoni državljanov se ne sme pogubiti na koristi zlobne manjšine.

NEMIRI V RIMU SE PONAVLJAJO.

Rim, 22. julija. Generalni svet delavske zveze je sklenil, da se splošna stavka nadaljuje. Pri včerajšnjih izgredivih je bilo več ranjenih, od katerih je eden umrl. V bolnišnice so prepeljali 18 karabinerjev in 22 civilistov.

IZDAJALEC DOMOVINE.

LDU. Sarajevo, 23. julija. Dne 21. t. m. se je pričela glavna sodna razprava proti sodnemu svetniku Matu Boškiču - Tipoviču, ki ga toži državno pravdnštvo radi zločina navadnega umora nad 71 kmeti, kateri so bili početkom vojne ustreljeni v Foči. Kakor pravi obtožnica, je omenjene kmete izročil vojnemu sodišču, ki jih je obsodilo na smrt. Mnogo izmed ustreljenih ni bilo 20 let starih. Dalje pravi obtožnica, da Boškič ni hotel opozoriti avstrijskega prekega

soda, da se nad osebami pod 20 leti starosti ne sme izvršiti smrtna obsoda. Dajal je članom prekega soda pravne nasvete in navodila, ki so bila povod justifikacijam. Obtožnica se nadalje opira na dejstva, iz katerih je razvidno, da je Boškič mrzil Srbe in da je radi te mrznje delal na usmrčenje omenjenih kmetov. Po zagovodu Boškiča se je pričelo zasliševanje prič, izmed katerih je najvažnejša Gjorgje Kunarac, ki je bil istokot med obojenimi kmeti, pa je pred izvršitvijo smrtnih obsodbe pobegnil v Črno goro. Za avstrijske okupacije v Črni gori je bil prijet ter pripeljan v Bosno, kjer so ga izročili državnemu sodišču v Sarajevu. To sodišče pa ga je proglasilo za nedolžnega radi činov. zaradi katerih so bili ustreljeni kmetje v Foči. Razen Kunarca je tudi važna priča vodja zemljiške knjige Lavadanovič, ki je bil v Foči zapisnikar obtoženega Boškiča. Razprava, ki bo trajala nekoliko dni, zbujala veliko zanimanje med občinstvom, ker je Boškič postal kot sodnik v veleizdajniških procesih zelo znana oseba.

D' ANNUNZIJEV LETAKI.

LDU. Split, 23. julija. Včeraj so aretirali postreška Roguškina pri katerem so našli 60 letakov D' Annunzija, v katerih poziva na vojno proti Jugoslaviji. Letaki so polni psovok proti Jugoslovanom, ki jih imenuje D' Annunzio svinjarje. Pri omenjenem Rogušniku so našli tudi nekaj drugih tiskovin. Na policiji je izjavil, da mu je letake izročil italijanski častnik Marchetti z italijanske bojne ladje »Paglia« z naročilom, naj jih odda italijanskemu društvu »Societa Operaia«.

POLISKI KABINET.

LDU. Pariz, 23. julija. (DKU). Kakor poroča Agence Havas iz Varšave, se je tam sestavil nacionalen koalicijski kabinet. Predsedstvo je prevzel Wito (ljudska stranka).

Društvene vesti in prireditve.

— Društvo poštinih uradnikov in uradnic vabi svoje člane na tovariški sestanek na Jesenjak, na Gorenjskem, ki se vrši dne 25. t. m. ob 15. uri.

— Seja za prireditve »Čvetičnega dne« v prid koroški mladini se vrši v ponedeljek 26. t. m. ob 6. uri v mestni dvorani. Vsi gospodje, gospe in gospodične, brez razlike strank, ki se zanimajo za koroške razmere in ki so pripravljene kakoršibodi sodelovati pri omenjeni prireditvi, naj se seje zaneesljivo udeležijo. Koroška vas prične na plan!

— Ustanovni občni zbor »Zveze kulturnih društev v Ljubljani« se vrši dne 27. julija 1920. ob 18. uri v prostorih tajništva JDS. Narodni dom I. nad. Vse prijatelje naprednega, podpornega kulturnega dela tem potom vladno vabilo, da se udeležijo omenjenega zborovanja. Pripravljali odbor.

— Iz Kamnika se nam poroča, da se je le tam ustanovila podružnica Jugoslovanske Matice.

— Prvi občni zbor podružnice Jugoslovanske Matice za novomeški sodni okraj se je vršil 11. t. m. v Novem mestu ob popolni udeležbi. Predsednik pripravljalnega odbora vladni svetnik prof. F. Seidl je otvoril zborovanje in se zahvalil podrobno vsem, ki so pripomogli, da je javno ustanovno zborovanje tako odlično uspelo (govornikom, županu, društvom, pevskemu zboru pod g. J. Hladnikom, nabiralkam idr.). Govornik je poudarjal, da ima Jugoslovanska Matica po svojih pravih jasni namen, da seznanja našo javnost s položajem in potrebami naših vojakov, če, žal, ostanejo pod tujim gospodstvom, in da zbira sredstva, da se bodo vkljub sovražnim oviram mogli narodno in gospodarsko ohraniti ter kulturno napredovati. Zlobna govorica sicer podtika Jugoslov. Matici druge namene, ki so pa le gola izmišljotina nerodoljubnega izvora, kajti J. M. nima z vojaškimi ukreptvami nobenega stika. Poleg trajnih nalog je sedaj priraslo ob naši severni meji plebiscitno vprašanje in potreba, kolikor moči storiti, da pride volja naših koroških rojakov do veljave. V ta namen se je tudi v Novem mestu ustanovil poseben »Koroški odbor«. Njegove naloge je pojasnil s krepkim govorom član tega odbora, g. E. Stefanovič. Narodnemu svetu v Velikovu se je radi odpotela gladeča brožavka: Novomeščani, zbrani na prvem občnem zboru podružnice J. M., pozdravljamo boj naših zavednih koroških bratov za osvoboditev izpod nemškega jarma in jih bodrimo, naj pogumno vztrajajo v svojem jugoslovanskem prepričanju!

Zmaga bo na njih strani, z njo si pa otvorijo boljšo bodočnost v naši prvotajski mladi Jugoslaviji! — Na to sledi blagoslovno poročilo gdnice. nadučiteljice Klaričeve. Skupni dosežanj dohodki znašajo nad 6300 K. Predsednik izreče zahvalo nabiralcem in darovalcem, pred vsem načelniku železniške postaje v Novem mestu, g. D. Perhinku, ki je pridobil med železničarji nad 70 članov s skupnimi prispevki nad 1300 K — to je skoro četrtina vse pridobljene svote! Tudi naše učitelstvo je zastavilo svoje dobro voljo in delavnost za J. M. Naši naredni duhovniki so med seboj zbrali lepo svoto za J. M. Pričakujemo, da bodo istokot naši župani zastavili svojo dobro voljo do pomoči v prid neodrešenim rojakom. — Kot zadnja točka sporeda se je izvršila volitev odbora. Izvoljeni so dr. Čepnik, odvetnik J. Demšar, soproga železn. uranika: J. Kozina, sodni svetnik M. Klarič, nadučiteljica: D. Matko, nadučitelj J. Mikolič, učitelj: J. Porčta, kanonik: Ferd. Seidl, prof. p. J. Wester, gimn. ravnatelj. Predsednik zaključil zborovanje s pozivom da delujmo vsi dvojno: s poučevanjem širših slojev t. položaju naših podjarmljenih bratov in s pridobivanjem članov.

— V znak protesta in ogorčenja so nabrali poštni uslužbenci v Mariboru na članek v Straži št. 65 z dne 18. julija t. l., v katerem se s potvarjanjem resnice krati čast in ugled predstojnika ter uslužbenstva, 925 kron za Jugoslovansko Matico, kateri znesek je »Društvo jugoslovanskih poštinih uslužbencev« v Mariboru izročilo tukajšnjim podružnici Jugoslovanske Matice. Ako pomislimo, da ni tedna v teh časih brez pobiranja za to ali ono kulturno ali narodno stvar, se moramo temu visokemu znesku čuditi, saj je vsaka kronica v priložnost našim skromnosti odtrgana od ust v sramoto piscu tega strupenega članka.

— Zbirka naših žena za Koroško. Kolo srpskih sestara, Beograd, 10.000 K; Materinsko združenje, Beograd, 400 K; Društvo prosvetevanja žena, Beograd, 400 K; Kolo sestra, Smederevo, 400 K; Dom uradnika, Beograd, 400 K; Katol. zveza, Zagreb, 400 K; ime nečitljivo, 400 K; Udruga jugoslov. žena, 400 K; Milosava Bogdanović, Niš, 20 K; Društvo srpskih majka 400 K; Žensko društvo, Smederevo, 400 K; Jelena Živković, članica ženskog društva, Beograd, 200 K; Kolo srpskih sestara, Sarajevo, 500 K; Srpsko žensko društvo, Novi Sad, 400 K; Žensko društvo, Valjevo, 400 K; Udruga Srpkinja, Zagreb, 400 K; Kragujevačko žensko društvo 400 K; Kolo srp. sestara, Zagreb, 400 K; baronica Turković 200 K; Miša Šimić, Beograd, 200 K; Prokupa-

čko žen. društvo 400 K; Žensko društvo SHS, Brčka, 400 K; Žensko društvo, Požarevac, 400 K; Ženska podruž. srp. sestara, Niš, 400 K; Dobrotvorna zadruška, Pančevo, 400 K; Gavrilović, Pančevo, 200 K; Kolo srp. sestara, Stefanović Bože, 200 K; Novaković 400 K; Žensko društvo SHS, Slavonija, 400 K; Darinka Delini 120 K; Žensko udruženje, Brčka, 200 K; Jagda Živanović, Krsnik, 400 K; Viktorija Petrović, Sumadija, 200 K; Krsteniška žen. podružnica 400 K; Leposlava Petković 200 K; nečitljivo 1000 K; nečitljivo 200 K; Zadruška slovaških žena, Novi Sad, 200 K; Srpska žen. zadruška, Vukovar, 200 K; Dobrotvorna zadruška Srpkinja, Beograd, 400 K; Zadruška Srpkinja, Bjelovar, 400 K; Mitrovačka žen. zadruška, 100 K; Žen. udruženje v Tetovu 400 K; Hrvat. dobrotvorno gospejno društvo, Požega, 400 K; Vlasenica dobrotvor. žen. društva, Srpsko, 200 K; dr. Radičeva, Sarajevo, 100 K; Jovo Stefanović, Novi Sad, 100 K; Kolo srp. sestara, Petrinje, 200 K; Leposlava Radenković, Beograd, 400 K; neimenovan 80 K; Milana Popović 400 K. deca t kapetana Milana Popovića 400 K; Kolo sestara, Kragujevac, 400 K; Bosan. Gradiška, 200 K; Žensko udruženje, Novi Sad, 400 K; Jugoslov. udruženje 200 K; Udruga učiteljev, odsek za zaščito dece, 1000 K; Izrael. ferijal. kolonija, Zagreb, 400 K; Izrael. podruž. gospej. društvo, Zagreb, 400 K; Udruga ženske zaštite, Petrinje, 200 K; patronaža ge. Silović, Zagreb, 400 K; VI. sklepni razred prve dekliške šole v Ljubljani 50 K; skupaj 30.330 kron; od te svote je prevzela gdn. Al. Modičeva, tajnica Zveze ženskih društev na Koroškem, 23.880 K — ostanek pa se je izročil blaginju Gospodstvskega zvona g. dr. Zv. Janežiču.

Donisi.

Rogaška Slatina je presegla v teh dneh daleko največjo število svojega obiska, saj ima dnevno nad 2000 gostov. Poleg hotelov in vil so zasedene tudi vse kabine v kopališču in vse kmetijske hiše v okolici. Vkljub temu prihajajo vedno novi gostje iz vseh pokrajin širne Jugoslavije. Razume se, da se pri tem en del gostov rad poslužuje nemščine, kakor v starih predvojnihi časih. Toda 15. t. m., ko so prinesli slovenski listi poročila o dogodkih v Trstu, je postalo nemirno po vsej promenadi in v vseh jugoslovanskih naročjih se je spreševalo, kaj se je zgodilo. Celo oni, ki pravilo, da slovensko nič ne razumejo, so čitali naše liste. Zahtevalo se je od strani gostov, da se protitara proti barbarstvu. Popoldne je godba ob 6. prenehala s koncertom in vsi gostje so odšli v veliko dvorano, ki je bila kmalu nabito polna. Shod je otvoril dr. Žerjav, ki je baš na ta dan dospel iz Ljubljane in je poročal o dogodkih. Gostje so burno protestirali proti nekulturnim zločinom v Trstu. Za njim je govoril min. Peleš o žrtvah in zmagi. Godba je zaigrala himno. Na to je govoril preds. Gašparac o junaštvu in vstrajnosti našega naroda. Dr. Lah je izrazil na to radost nad tem, da je na ta dan celokupna Rog. Slatina pokazala svoje jugoslov. srce. Dr. Kolter je na to prečital resolucije, ki so bile z aplavzom sprejete. Na to je dr. Žerjav zaključil to silajno manifestacijo za naše Primorje, ki je pokazala, da leži vsem delom našega naroda usoda našega morja enako na srcu. — Zvečer se je vršil koncert Kovač-Rumpel-Brezovšek, ki je bil razmeroma prav dobro obiskan. Koncert je lepo uspel, posebno Rumpel je bil prave ovacije. G. Brezovšek je dokazal, da je mojster tehnike, ki ga ne uniči niti razglaš klavir s hrešččim pedalom. g. Kovač je bil mnogo pohvale. — V zadnjem času je bil odprt bar pod naslovom »Casino Slatina«. Dva avtomobila skrbita za prevoz gostov. V baru je ples, igra, zabava. Jugoslovanska družba pripravila zopet jugoslovanske večere. Cene so v tem času nekoliko vzrastle, vendar so v primeri z drugimi zdravilišči še vedno zmerne. Slatina je prenapolnjena, to je dokaz kako priljubljena je pri naših jugoslovanskih gostih. Med drugimi gosti je tu tudi general Sturm-Jurišić in razne visoke politične osebnosti. Vreme je izredno krasno.

— Rogaška Slatina. Preteklo soboto nas je posetil citarski klub »Favoriti iz Ljubljane«. Plakati so že nekaj dni prej oznanjevali citarski koncert. Velika večina gostov je mišlila, da bodo igrali posamezni citarji, zato ni bilo za koncert zanimanja. Šele pozneje se je izvedelo, da je imelo igrati 38. citarskev na enkrat in to je gotovo nekaj lepega. Ker je bilo prodanih samo 20 vstopnic, se koncert ni vršil. To je bila zopet enkrat draga šola za vse, ki hočejo uspeti na Slatini s svojimi umetniškimi prireditvami. Ko bi se bili citarji vsedli na teraso in eno zaigrali, bi bili imeli gotovo polno dvorano. Zato bomo poslej morali delati vedno cirkuško reklamo: najprej boben in rena, potem javen nastop pred dvorano in potem šele umetniški koncert v dvorani. Več sreče je imel »Ljub. Zvon«, ki je prišel v nedeljo z 80 pevci in pevskami. Imel je skoraj razprodano dvorano. Moški zbor je imel lep uspeh. Program je bil lepo izbran, a videlo se je, da slatinski gostje bolj ljubijo lahko domačo pesem nego umetnost. Obeta se nam še cela vrsta večerov. Poleg kabaretnega večera gosp. Povheta i. dr. bomo prih teden imeli prireditve pozdravit našega virtuozna gosp. Ličarja in Tkaličiča. Iz Ptujja nas obišče »Dram. društvo«. V ponedeljek bo staroslavni panski ples pod vodstvom plesnega mojstra gosp. Plečnika. ki bo poslej vodil vse plesne prireditve. Dne 2. avgusta bo »Invalidni večer«. koncertni program s plesom. Vsi prostori v Slatini so prenapolnjeni: mnogo gostov odhaja na Bled in na koroška letovišča. Oredba, da more vsak gost ostati le 4 tedne na Slatini je pomagala v to-

liko, da so dobili prostora, oni bolni gostje, ki so se že prej prigrasili za sobe. Upamo, da bo sedaj vsakemu omogočeno, da se okrepča ob zdravilnih slatinskih vrelicah.

— Iz Dolenjskih Toplic. Dodatno k dopisu v »Slov. Narod« o nedostatkih v naših idiličnih Toplicah te vrste bi še omenili, da bi tudi trška občina lahko kaj storila glede razvoja Toplic. Pred vsem bi trebalo oskrbeti primerno uravnano poti v trgu samem. Skalnatega kamenja je več ko preveč povsod, kar je za one bolnike, ki ne dobe sobe v gradu, silna muka. Tudi dohod v stari park vodi preko pravcatega skalovja. Ker se je vpeljala že elektrika v Kopalski dom — ne funkcionira pa seveda — ali se ni mogel doseči sporazum s trgov, da bi tudi dobil električno luč? Mislim, da bi trebalo le dobre volje. Saj gostje donajajo v Toplice lepih novcev. Tudi bi se lahko oskrbelo več vozne prilike iz Straže v Toplice in nazaj in ne pustilo monopol enemu samemu, ki kar dikтира cene. Konkurenca je povsod zdrava. Nedostatki v Kopalskem in Zdraviliškem domu so pa naravnost kričiči. Potreba v moškem oddelku in na blaginji je vestna in vljudna, ne tako na ženskem oddelku, kjer je postrežnica obenem maserka, ki je s tem zaslužitkom tako zaposlena, da si morajo dame v slačilnici pred kopeljo in po kopeli pomagati kakor vedo in znajo. Ker se slačilnica ne kuri, se izpostavlja občutni bolniki prehladu, ki napravi vse zdravljenje iluzorno. V Kopalnem domu manjka električnih zvonil za slučaj hitrepomočiti. V Zdraviliškem domu se je zadnji čas vpeljala prisilna prehrana. Kdor ima sobo tam, a prehrano pa v drugi gostilni, se brez parda deložira. To je sicer zdravo, a nije honorovo. Ugled zdravilišča trpi pod tem. Ne navajam napak iz dolgočasia v Toplicah, marveč ker se mi je kraj omilil in mu želim iz srca procvit. Kogar se tiče, zgani se!

Solstvo.

— Deška in dekliška meščanska šola v Trzinu se razširi s šolskim letom 1920/21. v dvorazredno. V prva razreda se sprejemajo učenci in učence, ki so dovršili s povojnim uspehom 5. šolsko leto. Po celem Gorenjskem se za meščansko šolo v Trzinu živo zanimajo in povprašujejo po dijaških stanovanjih, ki se v Trzinu prav lahko dobe z dobro domačo hrano in, kar je glavno, pri primernih cenah. Vsem, ki nameravajo dati svoje sinove in hčere v Trzin, pa so radi stanovanje v zadregi, bo ravnateljstvo rado pomagalo in preskrbelo primerno stanovanje. Osebn. zapisovanje v I. in II. razred se vrši v četrtek dne 15. julija ob 9. do 12. in 14. septembra 1920 ob 9. do 12. Pismenemu prigrasu pa naj se priloži izpričevalo in domovinski list. Pripomniti je še, da se na šoli uči poleg obveznih predmetov neobvezno nemščina, gosli in klavir. Pouk v neobveznih predmetih je brezplačen.

Gospodarske vesti.

— Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani. Dne 23. junija se je vršil v uradnih prostorih Strojnih tovarn in livarn d. d. v Ljubljani pod predsedstvom veleindustrijea gdn. Vinko Majdiča drugi občni zbor te družbe, na katerem je upravni svet podal poročilo čez obratno leto 1919. V tem poročilu je predvsem omenjeno, da napreduje organizacija in preosnova združenih tovarn tako, da se lahko z upravičenjem računa z vodilno vlogo tovarov v strojni industriji Jugoslavije. Občni zbor je sklenil, da se zviša akcijski kapital od 10 na 25 milijonov in sicer za enkrat za 5 milijonov, torej na 15 milijonov. Nadaljnja zvižanja naj slede v doglednem času. Čistega dobička je izkazala družba za leto K 1919 635.392 82 vin, od katerega se izplača delničarjem 6% dividende. Ostanek se je deloma razdelil v dohodek, ostane namene na sledeči način: Penzijski fond uradnikov je dobil K 50.000, fond za onemogel delavce Strojnih tovarn in livarn d. d. K 60.000, za Jugoslovansko matico je bilo votirano K 5000, za dijaško kuhinjo K 2000, za akademsko mnezo K 1000, za mestne reveže K 1000, za društvo za varstvo vajencev K 5000, za »Domovino K 2000, za otroško zavetišče K 1000, za »Vincencijevo in Elizabetno konferenco« K 1500. Na novi račun se prenese 35.152 K 30 vin. Račun bilance kaže sledeči sestavek: Aktiva: blagajna 1869 K 75 v. dolžniki 4.522.169 K 72 v. subskripcijski račun 7.993.500 K, nepremičnine 3.261.572 K 37 vin, premičnine (stroji, orodje) 1.761.717 K 38 v. zaloga (surovine in fabrikati) 2.919.109 K 36 v. Skupaj 20.459.938 K 58 vin. Pasiva: Delniška glavnica: 1. emisija K 6.000.000, 2. emisija (participira na dobičku od 1. januarja 1920 4.000.000, rezervni sklad 2.851.264 K 38 v. upniki 6.993.281 K 38 v. čisti dobiček 635.392 K 82 v. Letno poročilo kaže, da je domače industrijsko velepodjetje vkljub težavam časa ne samo zadostilo svoji nalogi, ampak tudi vsled zaupanja javnosti, ki se je v velikim zanimanjem udeležila ob koncu leta 1920 druge emisije delnic, okrepilo svoj finančni temelj. Družba namerava sezidati si moderne delavnice in dvigniti se na ta način na višino, ki jo bo varovala pred tujo konkurenco. V ta namen je družba koncem preteklega leta nakupila za več milijonov kron novih modernih strojev za delavnice. Na fabričakijskem programu družbe stoji vsled preosnove tovarov izdelovanje vodnih turbin, strojev za obdelovanje lesa, predvsem polnojarmenikov, skobelnikov, strojev za izdolo-

vanje lesenih cvekov, vpojnjenega pohištva, tračnih žag itd., potem stiskalnice za klobuke, transmijsi, ventilatorje, kovinskih izdelkov, armatur, sesalke, brizgalk, vseh vrst litin, železnih, bronastih in medenih in končno posebne specialitete zvonov iz najfinejšega bronu, katere izdeluje slavnoznan stara zvarna družba. Iz fabričakijskega programa pa se se je z ozirom na neobhodno potrebno specializacijo v smislu zgoraj opisanega novega programa izločilo prevzemanje malih reparatur, ki spadajo v delokrog malih obrtnikov. Seveda bodo tovarne tudi v bodočnosti izvrševale popravila lastnih izdelkov.

— Gremij trgovcev v Ljubljani nanažnja vsem svojim članom in okoliškim trgovcem, da bo začel v najkrajšem času izhajati v Ljubljani začasno radi tehničnih ovir enkrat na teden strokovni časopis »Trgovski list«, ki bo zastopal pred javnostjo trgovske interese in bo nekako uradno glasilo trgovskih korporacij. Ker se bodo v tem listu objavljale vse naredbe, ki se tičejo trgovstva, je neobhodno potrebno, da dobi vsak trgovec ta list v roke. Gremij trgovcev pozivlje torej vse svoje člane, da se na ta list naroče ter mu pošljejo svoje inzerate. Podrobnosti bodo objavljene v 1. listu, ki v kratkem izide.

— Žetev. V Vojvodini se je splošno začela žetev. Po današnjih rezultatih računajo, da se bo od enega jutra dobilo okoli 500 kg čiste pšenice. Ldu.

— Liberski semeni. Po poročilu, došlem trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, se vrši od 14. do 22. avgusta v Libercu na Češkem prvi liberski semenj, na katerem bodo poleg drugih zastopane tekstilna, jabolnska, steklarska, strojna, porcelanska, kemična in jeklarska industrija. Ker je do sedaj že prijavljenih okoli 1000 tvrdk, bo interesentom dano obilo prilike za nakup raznega blaga. V času od 29. avgusta 1920 bo v Lipskem velik semeni industrijskih predmetov ter je obiskovalcem semnja v Libercu možnost dana, obisk obeh semnjov združiti.

— g Na državni vinarji in sadjarski šoli v Mariboru se prične šolsko leto 1920—21 dne 15. septembra leta 1920. Šola je dvoletna. Prošnje za sprejem je vložiti pri podpisnem ravnateljstvu do 31. julija 1920; prošnji se mora priložiti: krstni list, domovnica, odpustnica oziroma zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o navednosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, ter izjavo staršev oziroma varuha, s katero se ti zavezujejo plačevati stroške šolanja. Pripominja se, da je za sprejem potrebna starost najmanj dovršenih 16 let ter z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Sprejemalo se bo samo kmetijske sinove, ki ostanejo po končani ljudski šoli doma. Oskrbnina je nastavljena na mesečno 300 kron in se more plačati event. tudi v pridelkih. Sinovom ubožnih posestnikov se morejo dovoliti popolnoma ali do polovice prosta mesta. V tem slučaju je treba podpreti prošnjo z uradno potrjenim ubožnim spričevalom. Programe kakor tudi vsa natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo drž. vinarstva in sadjarske šole v Mariboru.

Borze.

Borze. LDU Beograd, 23. julija. Valuta. 20 dinarjev v zlatu 23.90—24.10, angleški funti 68—70, ameriški dolarji 17.25—17.45, bolgarski levi 39.25—40.—, romunski lei 48.50—49.50, nemške marke 45.75—46.25, grške drame 243—247, čehoslovaške krome 40—40.50, avstrijske krome 11—11.50. Devize. Pariz 125—128, London 60—65, Berolin 45.50—46.—, Ženeva 276—280, Dunaj 9.50—10.0, Praga 36—40, Rim — Milan 93—96.

LDU Zagreb, 23. julija. Devize. (Vezano.) Berlin 176—178, Italija 406—408, London 260—0, New York 0—69, Pariz 570—580, Praga 147—150, Dunaj (nevezano, izplačilo) 39—39.25. Valute. Ameriški dolarji 66—66.50, avstrijske krome 42—45, carski rublji 125—127, francoski franki 560—0, napoleonondori 305—312, nemške marke 184—185, romunski lei 195—197, italijanske lire 405—0, čeho - slovaške krome 142—144.

Sokolstvo.

— Sokol Moste pri Ljubljani vabi bratsko članstvo, kakor tudi vse Sokolu naklonjeno občinstvo iz Ljubljane in okolice na svojo javno telovadbo, ki jo priredi dne 25. julija ob 16. polpodne v idiličnem parku Codelijeve graščine poleg vojaškega oskrbovališča v Ljubljani, Udmat. Po enoletnem notranjem delu v telovadnici pokazati hoče svojemu članstvu uspeh svojega dela z nastopom članov, članic, naraščaja in gojenk. Podrobnejši spored je razviden iz vabil, ki so se te dni razposlale. Po javni telovadbi velika ljudska veselica z najrazličnejšim sporedom v senci košatih dreves. Moščani! Kdor hoče preživeti v nedeljo par veselih uric v prijazni družbi, naj pohiti na Codelijevo. Na svilenje! Zdravo!

— Iz St. Vida na Dolenjskem. V nedeljo, dne 4. julija t. l. je priredil šentviški Sokol s sodelovanjem bratskih društev javno telovadbo. Mnogoštevilni gostje iz prostrane Dolenjske, daljne Belokrajine in bele Ljubljubljane so pritegli, da si ogledajo kraj, kjer se je nedavno ustanovil Sokol. Pogled na dolg sprevod, ki se je pomikal iz postaja proti St. Vidu, je marsikoga uveril, da je s tem pohodom Sokolstva, ki so si ga šentvidčanje želeli že več let. St. Vid osvobojen dosedanjih duševnih gospodarskih Prapor bratske župe novomeške, ki se je izkazala ob tej priliki zelo

požrtvovalna, se je ustavil pred vhodom v St. Vid, okusno izdelanim slavlom, kjer ga je pozdravila skupina narodnih noš, mladine in v zastopstvu občine brat Lavrič. Nato se je pomikal sprevod med vihrajočimi zastavami, visokimi mlaji in navdušenja polnimi zdravilci čez St. Vid proti telovadšču, na kateri poti ga je iz vsake hiše pozdravljalo občinstvo in ga obisipavalo s cvetjem. Ni še začela telovadba, ko se ulije nad celo pokrajino močan dež in začne padati toča — debela, da jo ne pomnijo osiveli ljudje. Vse je za eno uro obstalo. Da pa mora priti za dežjem in točo solnce, je vedel vsak kristjan in tako se je tudi zgodilo. Še je malo pršlo, ko zasvira godba Sokolskega korala in občinstvo v navdušenju pozdravlja prihod članov in članice, od katerih zadnje so klub mokrim tlom in drugim težkočam brezhično izvajale proste vaje. Vzorna vrsta na orodju je priložila nov venec društvom posameznih telovadcev. Cel nastop je bil točen dokaz resnega in požrtvovalnega dela Sokolstva ob vsaki priliki! Govor brata staroste dr. Vasiča, ki je odločno in ganljivo vspodbudil šentvicihane k delu, je zaključil javno telovadbo in pričela se je ljudska veselica. Gostje in domačini so si s prijaznim srcem segali v roke in se veselili tega sestanka, dokler ni prve na splošno žalost okoli polnoči odpeljal poseben vlak v domovino, kamor jim je še dolgo po odhodu došel gromki »zdravo« v slovo.

— Sokol II. v Ljubljani je priredil v nedeljo 11. t. m. s svojim članstvom in celotnim naraščanjem vrlo dobro uspehi izlet v Šmarje. Do 300 bratov in sester ter sokolskega drobiža je odpeljal popoldanski vlak proti krasni, a doslej sokolski ideji še tuji Dolenjski. Člani v kroju so izstopili že v Škofljici, kjer so se jim pridružili še Skofelčani, ter jo z društveno fanfaro na čelu peš mahili proti Šmarju. Med potjo že je budila fanfara s svojimi zvokmi koračnicami Dolenjce k delu za narod. Na klanecu pred Šmarjem jih je pričakalo žensko članstvo in ves naraščaj, ki so medtem z vlakom dospeli v Šmarje, nakar so v skupnem pohodu skozi Šmarje klicali Šmarčane k novemu življenju. Med burnim pozdravljanjem domačinov se vstavijo pri g. Škrjancu, ki je z vso prijaznostjo poskrbel za točno in dobro postrežbo članstva in naraščaja. Po kratkem odhodu je nastopil naraščaj in članice k telovadbi, za katero je dal g. Škrjanc svoj vri. Pazljivo je sledilo domače prebivalstvo, ki se je v ogromnem številu zbralo na telovadišču, izvajanjem posameznih oddelkov, ki so želi vso zasluženjo pohvalo. Opaziti smo mogli, s kako živim zanimanjem so sledili domačini, ki kaj takega gotovo niso še videli, posameznim izvajanjem ter primerjali ... Priprani smo, da je ta nastop Sokola II. tudi v njih srca vsadil prvo kljubno do sokolskega dela, iz katere bo skoro pogledal — sokolski odsek v Šmarju. — Telovadbi je sledila prosta zabava, pri kateri je skrbela za godbo zopet fanfara, ki je tudi med telo-

vadbo sprovedla posamezne oddelke k vajam. Le prehitro pa je potekal čas, trebalo je misliti na ločitev, ki je bilo težko od prebivalstva, ki je sprejelo svoje sokolske goste tako dostojno. Hvala jim za to! — Upamo, da je Sokol II. s svojim nedeljskim nastopom v Šmarju vzbudil iz spanja k sokolskemu delu tudi ta krasni, a doslej skoro pozabljeni kraj Dolenjske. Sokolu II. pa čestitamo na tako krasno uspelem izletu in nastopu. Želimo bi le, da bi še večkrat napravil enake izlete na Dolenjsko ter jo na ta način ogrel za Sokolstvo.

— Sokol »Polje« je imel dne 4. t. m. svojo javno telovadbo na prostori papirnice v Vevčah. Že po polletnem delovanju je nastopilo pri prostih vajah 100 telovadcev in telovadk in 3 vrste na orodju. Izvajanje je bilo dobro, pri nekaterih oddelkih dovršeno. Ženski in moški vaditeljski zbor je pokazal, da pojmuje svojo nalogo resno in da se požrtvovalno posveča sokolskemu delu. — Prav primerno je sodeloval orkester Sokola I. Po končani telovadbi je v iskrenem nagovoru pozdravil vse sodelujoče župni starosta dr. Pestotnik in stvarno ocenil pomen sokolskega delovanja. Obisk je bil prav lep. Razvila se je nato živahna zabava ob dobri postrežbi domačih gospa in deklet z okrepčili po šotorih. — Sokol »Polje« zasluži vse priznanje za svoj trud.

Turistika in sport.

— Grazer Amateure - Ilirija. Danes in jutri, 24. in 25. julija, vsakokrat ob 19. uri, se vršita na prostoru Ilirije dve internacionalni nogometni tekmi med prvimi moštvi graških »Amateure« in »Ilirijo«. Graški Amateure so drugi najboljši klub v Gradcu, igrali so proti Winer Sportklubu z 0:2 ter zmagali nad graško Germanijo s 5:2, tako da bodo Iliriji jako opasen nasprotnik. Vstopnina: sedeži po 16, 12 K, stojišča 6 K, za člane in dijakle (toda le v predprodeji) 3 K. Predprodaja vstopnic se vrši od petka naprej za oba dni v drogeriji Kane, Zidovska ulica, in pri trvdri Svetla, Mestni trg. Tekmu se bodo vršile ob vsakem vremnu. Blagajna se odpre vsakokrat ob 18. uri.

— Dirkači kolesarji, ki se mislijo udeležiti cestne dirke Ljubljana-Velikovec, za prvenstvo Koroske Slovenije, naj se do 27. t. m. javijo klubu, ker se z istim dnem zaključijo prijave. Natančnejša navodila se bodo zvedela na sestanku dirkačev v četrtek dne 29. t. m. ob pol 8. v klubovi sobi restavracije Novi Svet.

Darila.

Upravi našega lista je oddal za »Cilil Metodovo družbo« Neimenovani iz Trsta 500 kron.

Srčna hvala!

Upravi našega lista so poslali:

Za Jugoslovansko Matico: Ivan Rustija iz Kranja 68 K, zbirko med svatili v Križah pri Trzinu na ženinini Josipa Sorgo; za »Ljubljanskega Sokola«: Pisarna dr. Alojzija Kokalja v Ljubljani, 50 K, iz sodne poravnave v kazenski zadevi g. Rudolfa Kovača in Josip Petriča kot globa.

Srčna hvala!

Aprovizacija.

— Prodaja petroleja. Ljubljanski trgovci, ki so dobili petrolej od mestne aprovizacije, ga naj prodajajo ljubljanskim strankam brez izkaznice. Trgovci, ki bi se hoteli prevzeti petrolej, naj se zglase na magistratu.

Polzvedbe.

— Kdor bi kaj vedel za Antona Vovk, se prosi javiti Ceciliji Vovk, Stari trg 26, Ljubljana.

— Zgubila se je v noči od 21. na 22. t. m. na poti iz Radomelj v Kamnik mala browning-pistoletka s taško. Najditelj naj jo odda županstvu Radomlje, kjer dobi visoko nagrado. 5490

Glavni urednik:

Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeh.

Cebula, cele vagone ali na drobno po zmernih dnevnih cenah. Jakob Klemenčič, trgovec, Mezgovci p. Moškancji. 5408

Proda se žensko kolo, moške obleke in kitara. Slovenska cesta 284, Šiška. 5512

Sprejme se v pleskarsko obrt konforistinja ki se razume dobro na kvadrato. Jos. Jug, Rimska cesta 16. 5513

Prodajam 2 spalni opravi, mahagoni, moderno vloženi s palisandrom. Avgust Černe Zg. Šiška 54. 5515

Na prodaj je 8 biljardnih krogel iz slonove kosti pri Demšar & Osenar, Ljubljana, Kolodvorska ul. 35. 5433

Mesta blagajničarke iščeta dve gospodični. Naslov pove upravništvu Slovenskega Naroda. 5461

Sprejemem učenko za svojo maturo. trgovino 15 do 16 let staro. Anton Ogrič, trgovec, Novomesto. 5479

Kupim lepe suhe bukovne deske večjo množino po 30 mm močne. Ponudbe s ceno za m³ na l. Pretnar strojno mizarstvo na Bledu. 5371

Jvrčka J. Sinkovic, nasl. naznanja cenj. odjemalcem, da ostane trgovina zaprta od 25. julija do 8. avgusta. 5403

Oprave za spalno sobo, pleskane se radi pomanjkanja prostora po nizki ceni prodajo. Jenkova ulica 7. 5475

Trstje za stropne izdeluje in prodaja na debelo in drobno po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust. Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 4236

Stenografa in strojepisica išče za nastop s 15. avgustom, tudi žensko moč notar Baš v Celju. 5412

Stanovanje v Mariboru, obstoječe iz kuhinje se zamenja z enakim v Ljubljani. Ponudbe pod »Menjava 5389« na uprav. Slov. Naroda. 5389

Koor potrebuje koroških izdelkov žičnike, žico, žreblje za čevlje in drugih železnih izdelkov v večji množini, naj se obrne na veletrgovino Stefan Spöck, Borovlje Koroško. 5351

Kolesarji dobre prvovrstne plašče in potrebščine najceneje pri znani trvdri gn. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7. 4866

Proda ali v najem se da hiša s pekarijo edino v kraju, kjer je tovarna in druga industrija, v sezoni veliki promet letoviščarjev in turistov. Naslov pove upravništvu Slovenskega Naroda. 5462

Tisot srebrnih kron a K 750. dobro ohranjeno moško kolo z novo pnevmatiko, 14 trdo vezanih krogel (pove) in rjava koža za zgornje dele čevljev se po nizki ceni takoj prodajo. Polše, Dunajska cesta 47 v baraki. 5434

Prodajam prvovrsten nov predvojni gramofon »Pathe« brez lijakov s 29 ploščami in 58 komadov polovica slovenskih. Ima tudi pripravlo, da igra navadno ploščo na iglo. Polzve se pri Francu Miklavcu, čuvajuca 548, Zidani most. 5238

500 kg krompirja, 100 kg jabolk, 3 kg masti dam tistemu, ki mi primerno stanovanje, obstoječe iz dveh sob, kuhinje in z vsemi pritliklinami v bližini deželne vlade ali v sredini mesta. Ponudbe pod »Preskrba 5473« na upravništvu Slov. Naroda. 5473

Prodajam prvovrsten nov predvojni gramofon »Pathe« brez lijakov s 29 ploščami in 58 komadov polovica slovenskih. Ima tudi pripravlo, da igra navadno ploščo na iglo. Polzve se pri Francu Miklavcu, čuvajuca 548, Zidani most. 5238

500 kg krompirja, 100 kg jabolk, 3 kg masti dam tistemu, ki mi primerno stanovanje, obstoječe iz dveh sob, kuhinje in z vsemi pritliklinami v bližini deželne vlade ali v sredini mesta. Ponudbe pod »Preskrba 5473« na upravništvu Slov. Naroda. 5473

Prodajam prvovrsten nov predvojni gramofon »Pathe« brez lijakov s 29 ploščami in 58 komadov polovica slovenskih. Ima tudi pripravlo, da igra navadno ploščo na iglo. Polzve se pri Francu Miklavcu, čuvajuca 548, Zidani most. 5238

500 kg krompirja, 100 kg jabolk, 3 kg masti dam tistemu, ki mi primerno stanovanje, obstoječe iz dveh sob, kuhinje in z vsemi pritliklinami v bližini deželne vlade ali v sredini mesta. Ponudbe pod »Preskrba 5473« na upravništvu Slov. Naroda. 5473

Prodajam prvovrsten nov predvojni gramofon »Pathe« brez lijakov s 29 ploščami in 58 komadov polovica slovenskih. Ima tudi pripravlo, da igra navadno ploščo na iglo. Polzve se pri Francu Miklavcu, čuvajuca 548, Zidani most. 5238

500 kg krompirja, 100 kg jabolk, 3 kg masti dam tistemu, ki mi primerno stanovanje, obstoječe iz dveh sob, kuhinje in z vsemi pritliklinami v bližini deželne vlade ali v sredini mesta. Ponudbe pod »Preskrba 5473« na upravništvu Slov. Naroda. 5473

Prodajam prvovrsten nov predvojni gramofon »Pathe« brez lijakov s 29 ploščami in 58 komadov polovica slovenskih. Ima tudi pripravlo, da igra navadno ploščo na iglo. Polzve se pri Francu Miklavcu, čuvajuca 548, Zidani most. 5238

500 kg krompirja, 100 kg jabolk, 3 kg masti dam tistemu, ki mi primerno stanovanje, obstoječe iz dveh sob, kuhinje in z vsemi pritliklinami v bližini deželne vlade ali v sredini mesta. Ponudbe pod »Preskrba 5473« na upravništvu Slov. Naroda. 5473

Prodajam prvovrsten nov predvojni gramofon »Pathe« brez lijakov s 29 ploščami in 58 komadov polovica slovenskih. Ima tudi pripravlo, da igra navadno ploščo na iglo. Polzve se pri Francu Miklavcu, čuvajuca 548, Zidani most. 5238

500 kg krompirja, 100 kg jabolk, 3 kg masti dam tistemu, ki mi primerno stanovanje, obstoječe iz dveh sob, kuhinje in z vsemi pritliklinami v bližini deželne vlade ali v sredini mesta. Ponudbe pod »Preskrba 5473« na upravništvu Slov. Naroda. 5473

Prodajam prvovrsten nov predvojni gramofon »Pathe« brez lijakov s 29 ploščami in 58 komadov polovica slovenskih. Ima tudi pripravlo, da igra navadno ploščo na iglo. Polzve se pri Francu Miklavcu, čuvajuca 548, Zidani most. 5238

500 kg krompirja, 100 kg jabolk, 3 kg masti dam tistemu, ki mi primerno stanovanje, obstoječe iz dveh sob, kuhinje in z vsemi pritliklinami v bližini deželne vlade ali v sredini mesta. Ponudbe pod »Preskrba 5473« na upravništvu Slov. Naroda. 5473

Prodajam prvovrsten nov predvojni gramofon »Pathe« brez lijakov s 29 ploščami in 58 komadov polovica slovenskih. Ima tudi pripravlo, da igra navadno ploščo na iglo. Polzve se pri Francu Miklavcu, čuvajuca 548, Zidani most. 5238

Lepa majhna hiša

z vrtom se proda v Rožni dolini. Istotam se proda vozček (ciza) Polzve se pri Neži Garmar, Ljubljana, Gajeva ulica 2. 5524

Meblovano solničnato sobo s posebnim vvhodom, če mogoče z električno razsvetljavo za dobo 6 do 8 tednov proti dobremu plačilu išče gospod. Ponudbe pod »Snaga 5517« na upravništvu Slov. Naroda. 5517

Proda se zemljišče (6 ha, 55 a, 43 m²) na ljublj. polju, oddaljeno četr ure od glavnega kolodvora, pripravno za tovarniško podjetje. Naslov pove upravništvu Slovenskega Naroda. 5465

Stanovanje skupno za prvošolcem za prihodnje šolsko leto pri boljši rodbini. Hrana za prvega, eventualno tudi za drugega. Ponudbe na Gabrijel Eišen, Zapuže pri Lescah

Hiša - vila s prostornim dvoriščem, novejša, z 8 stanovanji, se proda ali zamenja za posestvo, najraje na Gorenjskem blizu železnice. Naslov pove upravništvu Slov. Naroda. 5427

Jšče se prodajalna na prometnem kraju v mestu ali izven mesta. Naslov pove upravništvu Slov. Naroda. 5435

Pisalne stroje vseh sistemov dobavi najceneje J. Winkler, Graz, Frauengasse 7. 5452

Peči, krušne in sobne pečnice (kahliče) za štedilnike ima v zalogi vedno J. Gregorec, Mengeš 25. 5497

Jzurjenega strojnega pilarja potrebuje juž. žel. za delavnico v Mariboru. V postev pride samoprvo vrstni strokovni specialist. Prošnje je vložiti osebno pri načelniku strojnega oddelka obr. ravn. južn. žel. v Ljubljani, Belgijška vojašnica. 5496

Preprosto mesečno sobo iščem za 2 osebi proti dobri nagradi in visoki najemini. Ponudbe pod »Preprosto 5529« na upravništvu Slovenskega Naroda. 5529

Napredaj gig, brek, pralni stroj, stroj za pokalice, stroj za pasiranje, črpalnica za vino, umetni marmor. Karnar v Sp. Šiški. 5526

Meblovano sobo proti dobri najemini, išče mlad, neoženjen, dobro situiran bančni uradnik. Ponudbe pod »Mlad uradnik 5523« na upravništvu Slovenskega Naroda. 5523

Lepo posestvo, 4 orali zemlje, vinograd, njiva, sadni vrt in gozd, 20 minut od kolodvora, v bližini rudokopa, se takoj prodajo. Kje pove, Ivan Drole, gostilna v Poljčanah. 5520

Radi takojšnjega odpotovanja ceno prodam posteljno in drugo perilo, moško in žensko obleko in čevlje, omaro (Kasten), skrinjo, harmoniko in drugo. Studentova ul. 11. 5518

Kompletne konjske oprave in razni vozovi se prodajo po zmernih cenah, informacije daje trvdka J. Kostov, Sv. Petra cesta 4. 5436

Prvovrstna jarka komad po K 1-50, plavač (Schwimmer) po 1 K nudl. Em. Supanc v Rogatcu. Telefon št. 1. v Rogatcu. 5417

Nemeblovano sobo išče za takoj ali pozneje mlad soliden gospod. Naslov pove upravništvu Slov. Naroda. 5417

Posestvo na Dolenjskem, s poslopji silo ob Krki, mlinom, žago, električno razsvetljavo, skladiščem za les in zemljišči ter gozdi, pripravno za večje industrijsko podjetje, se vsled smrti lastnika prodajo. Naslov pove upravništvu Slov. Naroda. 5410

Podpisani izjavljam, da so moje izjave, trditve, v katerih sem dožil g. strazim. Aberška ljubavnega razmerja z Marico Stefancloso, neresnične. Fran Stefancloso. 5483

Matine, jabolka in slive, v večjih množinah, se bodo oddajale. Istotam se proda osem velikih na platno z oljem slikanih slik od 15. do 17. stoletja. Naslov pri upravi Slov. Naroda. 5364

Proda se izredno lepa perzijska preproga, obesek za dame s safirjem in briljanti na veržice s platina in pianola (reprodukcijski aparat s katerim vsakdo lahko igra najtežje skladbe na klavirju). - Naslov v upravi. 5511

Dva mlada Tržčana, (23 in 24 let) njih dogodkov zapustila Trst, bi se rada seznanila z gospodičama vselega znatja, ki bi imeli veselje do izletov v okolico. — Dopisi (če mogoče s sliko) na »Tržčan II«, pošto ležeče Ljubljana.

Proda se izredno lepa perzijska preproga, obesek za dame s safirjem in briljanti na veržice s platina in pianola (reprodukcijski aparat s katerim vsakdo lahko igra najtežje skladbe na klavirju). - Naslov v upravi. 5511

Dva mlada Tržčana, (23 in 24 let) njih dogodkov zapustila Trst, bi se rada seznanila z gospodičama vselega znatja, ki bi imeli veselje do izletov v okolico. — Dopisi (če mogoče s sliko) na »Tržčan II«, pošto ležeče Ljubljana.

Proda se izredno lepa perzijska preproga, obesek za dame s safirjem in briljanti na veržice s platina in pianola (reprodukcijski aparat s katerim vsakdo lahko igra najtežje skladbe na klavirju). - Naslov v upravi. 5511

Dva mlada Tržčana, (23 in 24 let) njih dogodkov zapustila Trst, bi se rada seznanila z gospodičama vselega znatja, ki bi imeli veselje do izletov v okolico. — Dopisi (če mogoče s sliko) na »Tržčan II«, pošto ležeče Ljubljana.

Išče se ženska, ki bi hodila 2-3 krat na teden opravljati hišna dela (ribati prati). Plača po dogovoru v Kolizeju vrata 49. 5281

Kupijo se 3 močni volčji psi čuvaji. Ponudbe z navedbo cene pod »Čuvaji 5508« na upravništvu Slov. Naroda. 5508

Kontoristinja, strojepisica, katera je zmožna nemške stenografije išče za takoj službo. Naslov pove upravn. Slov. Naroda. 5501

Kupi se majhna parcela v velikosti 150-300 m². Ponudbe na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 5392

Stanovanje, obstoječe iz 2 sob in kuhinje, v sredi mesta se odstopi tistemu, ki posodi 40.000 K proti vknjižbi na prvo mesto. Odda se tudi lep prostor za skladišče ali delavnico. Pisma nasloviti pod »T. P.« pošto ležeče Ljubljana. 5455

Izurno korespondentinja z znanjem slovenske in nemške stenografije sprejme tovarna v Ljubljani. Plača po dogovoru. Ponudbe pod »Dobra korespondentinja 5422« na uprav. Slov. Naroda. 5422

Cvetlična semena za jesensko sejatev kakor cinerarije, nageljčki, levkoje, primule, matiče itd. v lepi izbiri, jamčeno zanesljivo se dobe pri Sever & Komp. Ljubljana, Wolfova ulica 12. 5444

Brezov les kupuje Tovarne lesenih žebijev v Tacnu pod Smarno goro. 5504

Novo krožno žago ceno Tovarne lesenih žebijev v Tacnu pod Smarno goro. 5503

Harmonij, skoraj nov, se takoj prodajo. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 5498

Proda se ročna kamera 9x12 z vsem pripadki aluminijastim stativom ter Goerzov trieder 6x poveč. Naslov pove upravništvu Slov. Naroda. 5498

Gospodična, samostojna knjigovodkinja, večja vseh pisarniških del govori slovensko, hrvaško, nemško in italijansko, išče primerne službe. Ponudbe pod »Vestna 5500« na upravništvu Slov. Naroda. 5500

Pozor gostilničarji! Imam večjo množino vina med tem tudi letnik 1917 na prodaj. Matija Irvančič, občina Vinica Slovenija via Ormož. 5486

Skladiščnik, 28 let star, zmožen precej blaga in železnine, išče stalno službo pri kakšnem večjem trgovcu, bodisi v mestu ali na deželi. Ponudbe pod »Pridnost 5495« na upravništvu Slovenskega Naroda. 5495

Izjava. Podpisani izjavljam, da so moje izjave, trditve, v katerih sem dožil g. strazim. Aberška ljubavnega razmerja z Marico Stefancloso, neresnične. Fran Stefancloso. 5483

Matine, jabolka in slive, v večjih množinah, se bodo oddajale. Istotam se proda osem velikih na platno z oljem slikanih slik od 15. do 17. stoletja. Naslov pri upravi Slov. Naroda. 5364

Proda se izredno lepa perzijska preproga, obesek za dame s safirjem in briljanti na veržice s platina in pianola (reprodukcijski aparat s katerim vsakdo lahko igra najtežje skladbe na klavirju). - Naslov v upravi. 5511

Dva mlada Tržčana, (23 in 24 let) njih dogodkov zapustila Trst, bi se rada seznanila z gospodičama vselega znatja, ki bi imeli veselje do izletov v okolico. — Dopisi (če mogoče s sliko) na »Tržčan II«, pošto ležeče Ljubljana.

Proda se izredno lepa perzijska preproga, obesek za dame s safirjem in briljanti na veržice s platina in pianola (reprodukcijski aparat s katerim vsakdo lahko igra najtežje skladbe na klavirju). - Naslov v upravi. 5511

Dva mlada Tržčana, (23 in 24 let) njih dogodkov zapustila Trst, bi se rada seznanila z gospodičama vselega znatja, ki bi imeli veselje do izletov v okolico. — Dopisi (če mogoče s sliko) na »Tržčan II«, pošto ležeče Ljubljana.

Proda se izredno lepa perzijska preproga, obesek za dame s safirjem in briljanti na veržice s platina in pianola (reprodukcijski aparat s katerim vsakdo lahko igra najtežje skladbe na klavirju). - Naslov v upravi. 5511

Dva mlada Tržčana, (23 in 24 let) njih dogodkov zapustila Trst, bi se rada seznanila z gospodičama vselega znatja, ki bi imeli veselje do izletov v okolico. — Dopisi (če mogoče s sliko) na »Tržčan II«, pošto ležeče Ljubljana.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in znancem pretužno vest, da je naš dobri papa, stric, svak, gospod

Adolf Müller,

vratar južne železnice

5542

dne 22. t. m. ob polu 9. uri zvečer v 52. letu svoje starosti, previden s sv. zakramenti izdihnil svojo blago dušo. Pogreb dragega pokojnika se vrši danes 24. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Resljeva c. 29 na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v večjih cerkvah.

Ljubljana, 24. julija 1920.

Christoph & Unmack d. d. glavno obratovališče Niesky, Oberlausitz (Gornja Lužica).

Postranska obratovališča: Černhausen na Čehoslovaškem in Kopenhagen (Kodanj) 5527

se priporoča za kratkodobno izdelavo enodružinskih, dvedružinskih in večdružinskih hiš po Döckerjevem sistemu. — Vile in stanovanjske hiše bločne oblike vseh slogov, dalje industrijske stavbe, velikanske tvorniške delavniške lope, prekovja za kolodvore, klavnice, tržnice, mostovi, strojnice, gledališča za kino, razstavne dvorane, garaže, cerkvene strehe, vodne naprave, bolnice po paviljonskem sistemu itd. Strešni stoli brez motečih opor. — Cenj. vprašanja na upr. Slov. Naroda pod **Christoph & Unmack, A. G.** — Več v besedilu lista.

ANA TEKSTILNA TOVARNA

družba z o. z.

Zgoše 27, p. Begunje, Slovenija

začne v kratkem z izdelovanjem nogavic,
volnenih jopičev, svitrov, in različnih dru-
gih pletenin iz bombaža in volne.

Sprejema naročila za jesensko in zimsko sezijo.

Kupuje vsako množino domače
in inozemske oprane ovčje volne.

Prirodni malinov sirup

z rafiniranim sladkorjem Vkuhan, se dobi po najnižji
dnevni ceni v poljubni množini. — Nadalje: Ekstrakt
za umetne soke i. t. d. pri trdki

Srečko Potnik, Metelkova ulica (poprej
zaloga mengeškega piva).

Napravo električnih central, napeljavo luči, telefonov in zvonil ter
vsa popravila te stroke izvršuje točno in vestno tvrdka

Mihelčič in Janežič,

elektrotehnični zavod

v Ljubljani,

Hrenova ulica šte. 13

Tovarna Barva vsakovrstno ..
..... blago.
Jos. Reich Kemično čisti obleke.

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika ovratnike, zape-
Podružnica: Selenburgova ul. 3 stnice in srajce.

Podružnice
Maribor Novomesto Kočevje
Gospodarska ul. 36. Glavni trg šte. 30.

Pravkar dospele črne damske francoske	Na drobno!	Na debelo!
NOGAVICE		
O. Bračko, specialna trgovina, Ljubljana, Dunajska cesta št. 12.		

Naznanilo.

Večja pošiljatev prvovrstnih

PAFF šivalnih strojev

za šivilje, krojače in čevljarje dospe v kratkem v Ljubljano.

Za cenjena naročila se priporoča

IGN. VOK, specialna trgovina s šivalnimi stroji,
kolesi ter v to stroko spadajočimi deli,
Ljubljana, Sodna ulica šte. 7.

Čokolade

švicarske 10 vrst
italijanske 2 vrsti
amerikanske in rancoke
v raznih veličinah, sortirano in
posamez razpošilja počeni od
8 kg in više, s pošto in železnico

Julio Meinl d. d.

Ljubljana — Zagreb — Maribor,

„BALKAN“

Trgovska špedicijska in komisijska delniška družba. — Brzjavni naslovi: „Balkansped“

LJUBLJANA, MARIBOR, TRST, WIEN.

Spedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patentiranimi vo-
zovi na vse strani. Skladišča spojeno s tiro južne železnice. — Ljubljansko javno skladišče.

Naivečje domače špedicijsko podjetje.

Domača tvrdka, Solidno ceneno.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9.

Velika izbira storjene obleke vseh vrst za
gospode, dame in otroke. — Zaloge vsakovr-
stnega blaga za moške obleke, površnike in
suknje, dalje bata za krojače v kosih in
na metre.

Najnovejši kroji.

Točna postrežba.

Hipotečni zavod Mestne hranilnice v Mariboru.

Telef. int. 3.

Rezerva 1.500.000 K.

dovoljuje posojila po 4 1/2%, izdaja 4 1/2% zastavnice, ki uživajo
sirotinsko varnost, ter se lahko uporabljajo za plodonošno naložbo
kapitalov občin, cerkva, ustanov, sirotinskega denarja itd. Denar
je najvarnejše naloženo, ako si kupite zastavnice hipotečnega zavoda
v Mariboru, ki se visoko obrestujejo in za katere jamčijo pupi-
larnovarno vključena posojila. Ker se izda samo omejeno število
4 1/2% zastavic, si jih je treba pravočasno zasigurati. Zavod stoji
pod stalno državno kontrolo in je edini zavod te vrste v Jugoslaviji.

Prvovrstna tvornica za enovattne žarnice

ter s plinom polnjene (polvattne) svetilke išče zveze po vsej dr-
žavi SHS s firmami elektrotehnične stroke. Eventualno oddaja
generalnega zastopstva ali samoprodajne pravice za okoliše, kl se
določijo. Dopisi pod „Hervorragend leistungsfähig 4817“
na anončno ekspedicijo M. Dukes Nachf. A. G. Wien I. Wollzeile 16.

Močete obdržati svojo lepoto?
Močete imeti kakor baržun mehko kožo?
Močete solnčnih peg, mozoljev in ogrcev?
Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza krema, tako obnavlja pomado! Obu-
dovani bodete! Zavišani! 1 lonček 9 K. št. III. močnejše vrste 12 K. K temu
Fellerjevo najfinše milno-milno milo 10 K.

Močete imeti lepe, zdrave lase?
Fellerjevo pravo
zači Farnochina

Mučijo Vas kurja ocesa?
Fellerjev pravi turistovski obliž učinkuje brez
bolečin, hitro in zasojljivo! Robenih žuljev!
Nobene trde kože! Mala škatlica 3 K 50 v,
velika škatlica 5 K 50 v.

Zelite še kaj?
Fellerjevo Elza
umivalno pa-
stilo (kolonjska voda) i škatlica 5 K. Fellerjev usipalni prašek proti potenju
i škatlica 4 K. Fellerjev mentolni črtak zoper glavno zobobol i škatlica
4 K 50 v. Fellerjev Elza fluid 6 dvojnih ali 2 veliki ste-
klenici specialni 24 K. Najboljši parum z najfinšim duhom
od 8 K naprej. Najfinši Hega-puder Dr. Klinger, bel, roza in
rumen. 1 velika škatlica 11 K. Močna Francovka v steklenici
po 8 in 22 K. Omet in poštna posebej a najceneje.

EUGEN V. FELLER
Ijekarnar
Stubica Donja, Elzatr 3t. 238.
Hrvatska.

Salmijakova sol,

pristna, za telegrafične elemente in električni material, za močni
in slabi tok dobavlja od skladišča Maribor: **Melistroja**, d. z. o.
z. Centrala: Gospodarska ulica 8. Telefon 267. Obrat: Askerčeva ul.
šte. 22. Telefon 94. Brzjavni: Melistroja, Maribor. 5033

Manufakturna trgovina na drobno in debelo

J. Kostevc,

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 4

priporoča veliko zalogo manufakturnega blaga po znižanih cenah,
dalje preproge srbske domače ročne industrije po
ugodni ceni, v zalogi so še velikosti 45/45, 43/110, 64/136, 67/
194, 102/158, 134/134, 136/204, 170/246, 210/274, 235/300, 272/304.

POZOR! K. Worsche, Maribor
Gospodarska ulica št. 16,
veletrgovina z manufakturnim blagom pripo-
roča svojo bogato zalogo po jako znižanih cenah. **POZOR!**

Kremo za čevlje

Ia voščeno blago prosto in v pločev. škatljah, loščilo (biks)
za čevlje, kovinska čistila, prosto ter v steklenih in ploč. posodicah,
parkečni vosk v 1/2 kg škatljah, apreture za usnje, vosko
in vse druge izdelke za izlikanje usnja dobavlja Kemična tovar-
na „Libenia“ dr. z om. z. Praga-Liben. Tvornica je opremljena
najmodernejše, da se lahko v najkrajšem času izvrše naročila na
cele vagone. — Telefon 9190. Brzjavni: Libenia, Praga. 5138

- Transmisije -

gonila, vretena, okrogla ležišča, kovine, kroglasta ležišča,
les, pločevina, liti koloti, štedilne peči Nikolo, vse
točno dobavno. a) tvornice strojev, b) fužine **HANS**
WOTTE, Wien X. Farnkorngrasse 56 T 52283
b III. Arenbergg 11 T 11861.

Zlatorog milo

je najboljša in najcenejša
povsod za dobiti

Izdeluje kristalno sodo, Prva mariborska to-
sveče in toaletno milo. varna mila Maribor

Julio Meinl d. d.

v jugoslovansko delniško družbo pre-
osnovano podjetje naznanja cenjenim
občinstvu svojo zepetno

otvoritev

Ljubljanske podružnice na

Aleksandrovi cesti šte. 1.

v hiši Jadranske banke. Naše prof-
sije cenj. odjemalce prosimo za na-
daljno naklonjenost in se priporoča-
mo za nadaljnji obisk

Ljubljana.

Julio Meinl d. d.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeva ulica šte. 2.

Delniška glavnica 30.000.000 — kron.

Reservni fond 20.000.000 — kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut
in dovoljuje

vsakovrstne KREDITE